

Natuur en recreatieschap IJsselmonde

Bezoekadres Overschieweg 310
3112 NC Schiedam
Postadres Postbus 2
3800 AA Amersfoort
Telefoon (010) 298 10 01
E-mail j.verloop@bar-organisatie.nl
KvK 53215370
Bank BNG NL14 BNGH 0285 0131 65
BIC-code BNGHNL2G
BTW nummer NL0038.66.865.B.01
www.natuurenrecreatieschapijsselmonde.nl
Volg ons:

**Aan de deelnemers van de
gemeenschappelijke regeling Natuur- en
recreatieschap IJsselmonde**

Contactpersoon : Joëlline Verloop
Betreft : Zienswijze begroting 2023 NRIJ

Schiedam, 12 april 2022

Geachte heer/mevrouw,

Ter voldoening aan het gestelde in de Gemeenschappelijke Regeling voor het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde, alsmede de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, doe ik u hierbij toekomen:

- Het belegvel(voorstel) met de concept Programmabegroting 2023 van Natuur-en Recreatieschap IJsselmonde, voor een eventuele zienswijze.
- Het belegvel(voorstel) met de concept Jaarstukken 2021 van Natuur-en Recreatieschap IJsselmonde, ter kennisname.
- Het accountsverslag over de Jaarstukken 2021, ter kennisname.

Het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde heeft recentelijk ingestemd met deze documenten.

Bovengenoemde stukken zullen ter vaststelling worden aangeboden aan het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde in de vergadering van 6 juli 2022.

De deelnemende gemeenten hebben de mogelijkheid om op grond van artikel 34 lid 1 en 3 van de Gemeenschappelijke regeling Natuur- en recreatieschap IJsselmonde hun zienswijze over de ontwerpbegroting 2023 aan te bieden.

Mocht u gebruik maken van de mogelijkheid tot het geven van een zienswijze, dan zal uw zienswijze worden aangeboden aan het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde.

Hoogachtend,
namens het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde,

Mevrouw J.H.J. Verloop
Bestuurssecretaris

VOORSTEL DAGELIJKS BESTUUR

Onderwerp	:	Ontwerp-programmabegroting 2023
Kenmerk	:	Z22-2477 / D22-12600
Bijlagen	:	1
Besluitdatum	:	6 april 2021
Vorbereid door	:	P. Olivier

---

1. ONTWERP-BESLUIT

Het bestuur wordt voorgesteld:

- **In te stemmen met de concept-programmabegroting 2023 met een deelnemersbijdrage van in totaal € 1.525.691, een met de Provincie Zuid-Holland afgesproken subsidiebedrag van € 326.900 en met een bijdrage van gemeente Rotterdam van € 854.373.**
  - **Kennis te nemen van de meerjarenraming 2024-2027 van Natuur- en recreatieschap IJsselmonde;**
  - **De concept-programmabegroting 2023 aan de deelnemers te zenden voor een zienswijze;**
  - **Het Algemeen Bestuur van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde voor te stellen de Programmabegroting 2023 met waar mogelijk verwerking van eventuele zienswijzen vast te stellen.**
-

2. ONDERWERP IN KORT BESTEK

Bijgaand treft u de concept-programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2027 van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde aan.

Het uitgangspunt voor de concept-programmabegroting 2023 is het bestaande en aanvaarde beleid, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2022, de Najaarsrapportage 2021, de concept-jaarstukken 2021 en de besluiten van het Algemeen Bestuur tot 1 maart 2022.

Indexering

Voor de prijsstijging op de ramingen voor 2023 is een indexatie van 4,8% toegepast, overeenkomstig het indexeringspercentage van de Kring van gemeentesecretarissen. Deze indexering wordt toegepast op alle lasten, met uitzondering van belastingen, verzekeringen, rentelasten en afschrijvingen. De indexering wordt in principe niet toegepast op de baten (voorzichtigheidsbeginsel). Voor de meerjarenraming 2024 tot en met 2027 is geen indexering toegepast.

Deelnemersbijdrage en subsidie PZH en bijdrage Rotterdam

De deelnemersbijdrage is conform de gemeenschappelijke regeling het resultaat aan lasten minus de (overige) baten. Het aandeel in het nadelige exploitatiesaldo wordt verdeeld conform de vastgestelde verdeelsleutel naar de betreffende deelnemers.

---

3. VOORAFGAANDE BESLUITVORMING

AB 24 november 2021 : Uitgangspunten programmabegroting 2023

---

4. JURIDISCHE PARAGRAAF

De uitgangspunten van de concept-programmabegroting 2023 zijn in overeenstemming met de wet- en regelgeving, meer specifiek het BBV-besluit.

---

5. FINANCIËLE PARAGRAAF

Beschikbaar stellen van € 1.525.691 als deelnemersbijdrage voor de programmabegroting 2023. Te ontvangen subsidiebijdrage 2023 van de Provincie Zuid-Holland € 326.900 en de bijdrage van de gemeente Rotterdam € 854.373.

---

6. COMMUNICATIE

Niet van toepassing.

---

7. WIJZE VAN TOTSTANDKOMING

Ambtelijk voorbereid door Staatsbosbeheer.

---

8. VERDERE PROCEDURE

- De concept-programmabegroting 2023 naar de deelnemers zenden voor een zienswijze;
  - De concept-programmabegroting 2023 en de eventuele reacties van de deelnemers voorleggen aan het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde;
  - Na vaststelling door het Algemeen Bestuur van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde zullen de stukken worden toegezonden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en aan de deelnemers van het schap.
-

Hoogachtend,

Mevr. J.H.J. Verloop-Goossen
Bestuurssecretaris

Programmabegroting 2023

Natuur- en recreatieschap IJsselmonde

Ontwerpbegroting

2023

Inhoud

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	1
2. UITGANGSPUNTEN	2
3. PROGRAMMA INSTANDHOUDING GEBIEDEN	3
3.1. GEBIEDSBEHEER	3
3.1.1. BEHEERINFORMATIE	3
3.1.2. UITVOEREN TERREININSPECTIES	3
3.1.3. ONDERSTEUNING RECREATIE-, LANDSCHAPS- EN NATUURBEHEER	4
3.1.4. UITVOEREN TERREINBEHEER	4
3.1.5. OMGEVINGSMANAGEMENT	4
3.1.6. BEHEER VASTGOED EN GRONDEN	5
3.1.7. TOEZICHT EN HANDHAVING	5
3.1.8. VERGUNNINGEN, ONTHEFFINGEN EN TOESTEMMINGEN	5
3.2. MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID	6
3.2.1. VRIJWILLIGERS EN ACTIEF BURGERSCHAP	6
3.3. PLANNEN MAKEN	7
3.3.1. PLAN- EN PROJECTVOORBEREIDING	7
3.3.2. BEHEERKOSTENBEREKENING EN ANALYSES	7
3.4. OVERHEAD	8
3.4.1. BESTUURSPRODUCTEN	8
3.4.1.1. ACCOUNTMANAGEMENT	8
3.4.1.2. BESTUURSSECRETARIS	8
3.4.1.3. SECRETARIAAT	8
3.4.2. FINANCIËLE DIENSTEN	9
3.4.2.1. FINANCIËEL BELEID	9
3.4.2.2. PLANNING EN CONTROL	9
3.4.3. JURIDISCHE DIENSTEN	9
3.4.3.1. AANSPRAKELIJKHEID	9
3.4.3.2. JURIDISCHE ONDERSTEUNING	10
3.4.3.3. PROCEDEREN	10
3.4.3.4. WOB-PROCEDURES	10
3.5. PROJECTEN/KREDIETEN	11
3.6. MUTATIES RESERVES	11
3.7. WAT GAAT HET KOSTEN	12
4. PARAGRAFEN	13
4.1. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	13
4.2. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	18
4.3. FINANCIERING	20
4.4. GRONDBELEID	21
4.5. BEDRIJFSVOERING	22
4.6. DEELNEMERSBIJDRAGE	22
FINANCIËLE BEGROTING EN BIJLAGEN	23

1. Bestuurlijke samenvatting

Toekomst recreatieschap

De vijf gemeenten op IJsselmonde (Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht) in het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde hebben per 1 januari 2021 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer afgesloten voor het beheer van de NRIJ-gebieden op basis van een langjarig contract van tweemaal 4 jaren. Daarbij is sprake van (tenminste) één tussentijdse evaluatie (en in potentie doorgaan of exit-) moment. Op deze wijze wordt recht gedaan aan enerzijds het belang van continuïteit voor alle betrokkenen en anderzijds het kader van (publieke) besteding en verantwoording van middelen. Rekening gehouden wordt met een financiële opgave oplopende tot 20% in 2025 (5% per jaar vanaf begroting 2022). Partijen conformeren zich hieraan en zullen gezamenlijk werken aan een zo zorgvuldig mogelijke benadering hiervan, waarbij de doelstellingen van het recreatieschap zo veel als mogelijk kunnen blijven worden uitgevoerd. Partijen streven er naar om door middel van deze samenwerking de hun toevertrouwde openbare diensten, beter, efficiënter en goedkoper uit te voeren. Waarbij de gezamenlijke ambitie om een stimulans geven aan de biodiversiteit en de recreatieve versterking van het groene landschap op IJsselmonde blijft bestaan. In 2021 is een nadere uitwerking opgesteld van de samenwerkingsovereenkomst in de vorm van het Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma IJsselmonde 2021-2025. Dit uitvoeringsprogramma is verwerkt in voorliggende begroting.

Optimaliseringsrichtingen ten behoeve van een toekomstbestendig NRIJ

De provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam stellen tot en met 2025 jaarlijks samen €1.273.366 subsidie beschikbaar aan Natuur- en recreatieschap IJsselmonde. Voor wat betreft de periode na 2025 is het uitgangspunt van de provincie dat zij haar medeverantwoordelijkheid voor recreatiebeheer behoudt en daartoe middelen beschikbaar stelt. Zij heeft inmiddels wel kenbaar gemaakt voornemens te zijn de subsidie aan NRIJ met ingang van 2022 met € 92.092 te willen verlagen. Gemeente Rotterdam geeft aan dat zij financiële middelen beschikbaar houdt ten behoeve van regionale, buitenstedelijke groengebieden, waartoe ook behoren de gebieden in eigendom en beheer van het schap. Gelet op het maatschappelijk belang van de taken van NRIJ zal het bestuur zich de komende tijd inzetten om zowel bij de gemeente Rotterdam als de Provincie een passend financieel perspectief voor na 2025 te creëren.

Gelet op het voorgaande bestaat de kans dat de komende jaren in een bandbreedte van € 0 tot € 1.250.000 substantieel minder geld beschikbaar wordt gesteld door de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam. Daarom hebben het schap en Staatsbosbeheer afgesproken dat zij zich naast het afgesproken 20%-scenario uit de SOK zich ook willen voorbereiden op andere scenario's (met grotere en kleinere financiële impact) en te willen onderzoeken via welke optimalisatierichtingen welke bijdrage geleverd kan worden aan het opvangen van een mogelijke daling van de subsidiebijdragen. In 2021 heeft er een verkenning plaatsgevonden naar optimalisatierichtingen. Uiteindelijk is besloten tot uitwerking en doorvoering van de eerste serie optimaliseringsvoorstellen (jaarschijf 1). In de maximale variant en indien alle voorstellen gerealiseerd kunnen worden, kan dit in 2022 leiden tot een daling van de beheeruitgaven met ruim 5%. De verwachting is dat investeringen dienen te worden gedaan om het uiteindelijke doel,

een lagere beheerlast, te realiseren. Verder zal in 2022 een nadere verkenning worden uitgevoerd naar de haalbaarheid en uitwerking m.b.t. optimaliseringsvoorstellen van de tranches voor de jaren 2023 tot en met 2025. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan de toekomstbestendigheid van het NRIJ.

Gebiedsontwikkeling

De natuur- en recreatiegebieden werden in 2020 en 2021 zeer druk bezocht, o.a. vanwege Covid-19. Dit is een positieve ontwikkeling, dat recreanten de gebieden weten te vinden en de natuur beleven. Tegelijkertijd brengt het ook uitdagingen met zich mee onder andere gerelateerd aan veiligheid, vervuiling en een toename aan beheerkosten.

Financiële samenvatting

Voor 2023 ligt er een sluitende begroting, waarbij rekening is gehouden met een deelnemersbijdrage van € 1.525.564 (4,8% hoger dan de bijdrage 2021) en een provinciale subsidie van € 326.900 en bijdrage van de Gemeente Rotterdam van € 854.373.

2. Uitgangspunten

Uitgangspunt voor de programmabegroting 2023 is bestaand en aanvaard beleid, zoals dat is vastgelegd in het besluit Uitgangspunten programmabegroting 2023, de Programmabegroting 2022, de Najaarsrapportage 2021, het Gezamenlijk Uitvoeringsprogramma IJsselmonde 2021-2025 en eventuele andere besluiten van het Algemeen Bestuur tot 1 maart 2022.

Opbrengsten uit huren, pachten en dergelijke zijn conform de actuele contracten bijgesteld. Ook worden eventuele nieuwe (externe) ontwikkelingen (bij bestaand beleid) meegenomen. De begroting Onderhoudskosten wordt gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan TBM. Structurele effecten die voortkomen uit de jaarrekening 2021 zullen worden verwerkt in een begrotingswijziging 2023.

Voor de prijsstijging op de ramingen voor 2023 is een indexatie van 4,8% toegepast, overeenkomstig het indexeringspercentage van de Kring van gemeentesecretarissen. Deze indexering wordt toegepast op alle lasten, met uitzondering van belastingen, verzekeringen, rentelasten en afschrijvingen. De indexering wordt in principe niet toegepast op de baten (voorzichtigheidsbeginsel). Voor de meerjarenraming 2024 tot en met 2027 is geen indexering toegepast.

De programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2027 moeten, conform de uitgangspunten in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), structureel en reëel in evenwicht zijn. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Als dit niet het geval is, is de kans groot dat op termijn een begrotingstekort ontstaat. De nadere uitwerking is opgenomen in de financiële begroting.

De programmabegroting moet half april voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar klaar zijn. Dit heeft te maken met bepalingen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Het recreatieschap en Staatsbosbeheer hebben eind 2020 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met elkaar afgesloten voor de periode 2021 tot en met 2024 met de mogelijkheid om deze vier jaar te verlengen. In deze overeenkomst is afgesproken dat het recreatieschap en Staatsbosbeheer gezamenlijk een uitvoeringsprogramma vormen op de gewenste ambities en inrichting van het werkgebied van het schap. Dit uitvoeringsprogramma is in 2021 opgesteld en wordt jaarlijks vertaald in de begroting.

De provincie Zuid-Holland is per 1 januari 2018 uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling. De wijze en mate van financiële betrokkenheid in de toekomst van de provincie bij het recreatieschap is vastgelegd in de 'Financieringsovereenkomst NRIJ-PZH'. De financieringsovereenkomst is in deze begroting verwerkt. Deze bijdrage is niet meer zichtbaar onder de deelnemersbijdragen, maar is opgenomen als subsidiebijdrage onder de baten.

De gemeente Rotterdam is eveneens per 1 januari 2018 uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling. De financiële afspraken hier omtrent zijn vastgelegd in de 'Hoofdlijnen overeenkomst Uittreding Rotterdam'. De bijdrage van de gemeente Rotterdam is niet meer zichtbaar onder de deelnemersbijdrage, maar is opgenomen als subsidiebijdrage onder de baten.

3. Programma Instandhouding gebieden

Het programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Gebiedsbeheer
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Plannen maken
- Overhead
- Algemene dekkingsmiddelen
- Kredieten en
- Mutatie reserves

3.1. Gebiedsbeheer

Aantrekkelijke en gevarieerde gebieden, die onderling samenhangen en verbonden zijn, en waarin recreatie en ecologie elkaar versterken. Dat vraagt om professioneel beheer. Met het Terrein Beheer Model (TBM) bijvoorbeeld, waarmee we gefundeerde inrichtings- en beheerkeuzes kunnen maken, met inzicht in de beheerkosten.

Voor het aantrekkelijk houden van de gebieden is het belangrijk dat bezoekers zich er welkom en veilig voelen. Het recreatieve aanbod is divers en sluit aan bij de vraag van de gebruikers. En we zorgen voor de afhandeling van vragen, klachten en verzoeken voor gebruik van het gebied en voor handhaving.

3.1.1. Beheerinformatie

Wat willen we bereiken

Beheerinformatie levert inzicht in de beheerwerkzaamheden en kosten voor de komende jaren. Deze informatie is onmisbaar voor een goede beheervoorbereiding en -uitvoering in de terreinen.

Wat gaan we er voor doen

Meten is weten. Daarom is het van belang dat de beheerinformatie inzichtelijk en op orde is. De koppeling aan een Geografisch Informatie Systeem (GIS) aan het Terrein Beheer Model maakt data en kosten inzichtelijk, goed te beheren en te vergelijken. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld kaartmateriaal van de huidige en toekomstige inrichting, planningen, geografische gebiedsanalyses en beschrijvingen van kapitaalgoederen zoals wegen en paden, maar ook 'kunstwerkspaspoorten' voor bijvoorbeeld bruggen en steigers.

3.1.2. Uitvoeren terreininspecties

Wat willen we bereiken

Het uitvoeren van inspecties leidt tot actuele, heldere beheerdata. Daarmee kan op de korte termijn de kwaliteit en veiligheid in de gebieden gewaarborgd worden en is op de langere termijn inzicht in de noodzakelijke investeringen.

Wat gaan we er voor doen

Door systematische visuele en technische inspecties te doen blijft er zicht op de onderhoudsstaat van de natuur- en recreatieterreinen. Zo kan er tijdig bijgestuurd worden.

Inspecties stellen in staat dat:

- de kwaliteit van het terrein te geborgd wordt;
- de meerjarenplanningen groot onderhoud actueel gehouden wordt;
- de veiligheid in het gebied (beter) gewaarborgd blijven;
- er invulling gegeven wordt aan aantoonbaarheid (juridische aansprakelijkheid).

3.1.3. Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een natuurlijke en eigentijdse inrichting van de terreinen, met naast recreatieve mogelijkheden ook aandacht voor landschappelijke kwaliteit en vergroting van de biodiversiteit.

Wat gaan we er voor doen

Terreinbeheer is continu inspelen op nieuwe wettelijke kaders en op vragen en veranderend gebruik van stakeholders in en om de terreinen. Het is dan ook belangrijk om deze vraagstukken goed te volgen en aanpassingen te onderbouwen en te implementeren in het beheer.

Recreatieadviseurs, ecologen en landschapsarchitecten zetten hierbij hun kennis van zowel het recreatiegebruik en de natuur- en landschapswaarden van de gebieden als hun landelijke expertise in, zodat het beheer wordt ingericht vanuit een integraal perspectief.

3.1.4. Uitvoeren terreinbeheer

Wat willen we bereiken

Efficiënt en hoogwaardig terreinbeheer levert een duurzaam onderhouden recreatie- en natuurgebied op dat aansluit op de wensen van bezoekers, met faciliteiten die schoon, heel en veilig zijn. Daarnaast draagt het beheer bij aan natuurwaarden en biodiversiteit.

Wat gaan we er voor doen

Binnen de kaders van wet- en regelgeving en met behoud van de landschappelijke kwaliteit wordt integraal en duurzaam terreinbeheer uitgevoerd. Verder wordt er op basis van Social Return gewerkt; en wordt ervaring in beheer, recreatie en biodiversiteit gedeeld. Uitvoering van het werk gebeurt op basis van het Terrein Beheer Model. Deze systematiek garandeert de kwaliteit van het beheer en maakt vervangingsinvesteringen voor dagelijks en groot onderhoud per jaar inzichtelijk. De meerjarige onderhoudsplanning geeft ook inzicht voor de lange termijn.

3.1.5. Omgevingsmanagement

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een brede waardering voor de gebieden, heldere communicatie en samenwerking met belanghebbenden, gezamenlijke verantwoordelijkheid en begrip voor beheermaatregelen.

Wat gaan we er voor doen

Veel mensen voelen zich betrokken bij uw gebieden en willen graag meedenken en bijdragen aan het beheer van terreinen. Goed terreinbeheer betekent dus ook: communicatie en samenwerking met de omgeving en belanghebbenden. Er wordt gebruik gemaakt van diverse vormen van gebieds- en stakeholdercommunicatie, zoals participatie- en informatiebijeenkomsten, woordvoering, en (landelijke) online en offline communicatiekanalen. De boswachters zijn hierbij lokaal aanspreekpunt en monitoren wat er in de omgeving leeft. Uiteraard worden ook landelijke expertise en netwerken ingezet.

3.1.6. Beheer vastgoed en gronden

Wat willen we bereiken

Professioneel vastgoed- en grondbeheer houdt u de (vermogens)positie op orde. Bovendien wordt voldaan aan de rechten en plichten die het eigendom met zich meebrengt. Zorgvuldig en passend medegebruik draagt bij aan het recreatieaanbod én aan structurele inkomsten.

Wat gaan we er voor doen

De grondpositie (de gronden en vastgoed binnen het werkingsgebied) vormt de basis van elk natuur- en recreatiegebied. Duurzame borging van dit bezit vraagt om zorgvuldig beheer (goed rentmeesterschap). Daarmee wordt invulling gegeven aan verzoeken om medegebruik, bijvoorbeeld door erfpacht- of andere gebruiksovereenkomsten aan te gaan, inclusief de administratieve, financiële en juridische afwikkeling daarvan. Professioneel grond- en vastgoedbeheer is ook financieel van belang: de grond en gebouwen vormen immers uw kapitaal.

3.1.7. Toezicht en handhaving

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een gebied te leveren waar mensen zich veilig en welkom voelen en waar de natuur wordt beschermd. Door naleving van de wet- en regelgeving blijft de kwaliteit van het gebied op orde en de recreatie- en belevingswaarde hoog.

Wat gaan we er voor doen

Toezicht en handhaving bestaat uit drie onderdelen:

- Gastheerschap voor de gebruikersgroepen;
- Handhaving op geldende bepalingen en wetgeving;
- Samenwerking met andere bevoegde toezichthouders (politie, gemeentelijke handhavers);

De uitvoering van deze onderdelen door boswachters met boa-bevoegdheden, gebeurt in overleg met o.a. gemeenten en andere toezichthouders. Hierbij wordt ingespeeld op de aard van het gebied en mogelijke probleemsituaties in de terreinen en/of op het water.

3.1.8. Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wat willen we bereiken

De gebieden bieden ruimte voor initiatieven van derden, zorgvuldig getoetst aan de andere belangen voor het terrein. Afspraken met partijen worden vastgelegd en gecommuniceerd.

Wat gaan we er voor doen

De gebieden worden regelmatig gebruikt door organisaties en particulieren voor het organiseren van activiteiten en evenementen. Dat is een maatschappelijke meerwaarde. Want naast het beschermen van natuur, zijn ook het beleven en benutten van terreinen belangrijke waarden. Maar niet alles kan en mag overal. Daarom is het nodig om heldere afspraken te maken over het gebruik van het gebied en de faciliteiten, zeker bij grote bezoekersaantallen. Dit wordt vastgelegd in de vorm van een vergunning (verlening door gemeenten), ontheffing of toestemming. Vanzelfsprekend op basis van de afspraken en doelstellingen die voor een terrein gelden.

3.2. Maatschappelijke betrokkenheid

Duurzaam, hoogwaardig beheer vraagt om afstemmen en samenwerken. Met omwonenden, ondernemers en diverse gebruikersgroepen. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vinden er zinvol werk en hun inzet verhoogt de kwaliteit van gebieden. Ook zorgen we dat de terreinen toegankelijk zijn voor mensen met een beperking en bieden we lesprogramma's en voorzieningen aan voor jeugd.

Zo verbinden we duurzaam beheer met maatschappelijk beheer en werken we samen aan terreinen waar mens en natuur elkaar vinden.

3.2.1. Vrijwilligers en actief burgerschap

Wat willen we bereiken

Een zorgvuldige aanpak van vrijwilligerswerk en actief burgerschap leidt tot betrokkenheid, betekenis en plezier bij gebruikers en de omgeving van het gebied. De vrijwilligers werken mee aan excursies, jeugdactiviteiten en terreinbeheer, maar ook helpen zij bij monitoring, toezicht en handhaving en bij vragen, meldingen en klachten van bezoekers.

Wat gaan we er voor doen

Veel mensen voelen zich betrokken bij de gebieden en zetten zich er graag voor in. 'Vrijwilligers en actief burgerschap' is een essentieel product om hen hiervoor op een zorgvuldige, professionele manier ruimte te bieden en terreinen op eigentijdse wijze te beheren. Dat levert kwalitatief hoogstaand gebiedsbeheer op en bovendien draagvlak in de omgeving.

Het bestaat uit o.a.:

- professionele begeleiding inzet van vrijwilligers;
- faciliteren en onderhouden van participatiegroepen;
- samenwerken met bewonersplatforms, stichtingen en verenigingen.

3.3. Plannen maken

Gebiedsbeheer gaat verder dan de bestaande inrichting zorgvuldig en efficiënt in stand houden. Het gaat ook om flexibel kunnen reageren op veranderende maatschappelijke en ecologische vraagstukken. Maar ook om aanpassing van beheer naar de nieuwste inzichten op het gebied van recreatie, kwaliteit van de leefomgeving, klimaatadaptatie en ecosystemen. Dat vraagt om strategische en onderbouwde doorontwikkeling van terreinen.

3.3.1. Plan- en projectvoorbereiding

Gedurende het jaar kunnen zich knelpunten of kansen aandienen, die vragen om een eerste beoordeling en standpuntbepaling door het bestuur. Om flexibel op dergelijke ontwikkelingen te kunnen reageren wordt een budget van € 20.000 opgenomen. Ten laste van dit budget wordt alleen de inzet van capaciteit benodigd voor het opstellen van een bestuursvoorstel gebracht. Dit voorstel heeft als doel een besluit te nemen of het schap het gesignaleerde probleem wil oplossen of de kans wil benutten en bereid is daarvoor middelen beschikbaar te stellen. Zo'n voorstel geeft daarom inzicht in welke kosten en opbrengsten aan een vervolg zijn verbonden.

3.3.2. Beheerkostenberekening en analyses

Wat willen we bereiken

De beheerkostenberekening geeft inzicht in de beheerkosten voordat de herinrichting start zodat vooraf bestuurlijke, beheersmatige en financiële keuzes gemaakt kunnen worden en daarmee grip geeft op de begroting (geprognoseerde en werkelijke kosten).

Wat gaan we er voor doen

Bij de grote of kleinere herinrichting van een gebied, of bij het inrichten van nieuw terrein, is het wenselijk vooraf inzicht in de te verwachten beheerkosten te hebben. Dit wordt verzorgd door beheerkostenberekeningen en -analyses uit te voeren. In deze berekeningen worden de beheerkosten van de huidige situatie afgezet tegen die van de toekomstige inrichting van een gebied. Ook wordt een analyse gemaakt van de kostenbepalende elementen, zodat er gefundeerd keuzes gemaakt kunnen worden.

3.4. Overhead

Efficiënt beheer staat of valt met kwalitatief hoogwaardige bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap

Daarbij wordt rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat o.a. uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied. Tevens wordt het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter bijgestaan in alles wat de hen opgedragen taken aangaat, o.a. met een goed financieel en administratief management en met een solide juridische onderbouwing en afhandeling.

3.4.1. Bestuursproducten

3.4.1.1. Accountmanagement

Wat willen we bereiken

De accountmanager is een deskundig aanspreekpunt vanuit Staatsbosbeheer voor het recreatieschap en een opdrachtnemer voor de bestuurlijke opdrachten.

Wat gaan we er voor doen

Met de bestuurlijk-juridische achtergrond en kennis organisatie fungeert de accountmanager als sparringpartner voor het schap. Hij is opdrachtnemer voor bestuurlijke opdrachten, bewaakt de voortgang van de projecten en werkzaamheden die daaruit voortkomen en informeert het schap over de voortgang en de eindresultaten.

3.4.1.2. Bestuurssecretaris

Wat willen we bereiken

De bestuurssecretaris levert een effectieve ondersteuning en advisering van het bestuur.

Wat gaan we er voor doen

De bestuurssecretaris is de expert-sparringpartner. Hij adviseert en begeleidt het bestuur en andere samenwerkingspartners. Met zijn bestuurlijk-juridische achtergrond heeft hij veel kennis van onder meer gemeenschappelijke regelingen. Hij ondersteunt de uitvoering van bestuurlijke taken en besluitvormingsprocessen en denkt mee over bestuurlijke vraagstukken. Als rechterhand van het bestuur vertaalt de bestuurssecretaris besluiten naar concrete afspraken voor Staatsbosbeheer.

3.4.1.3. Secretariaat

Wat willen we bereiken

Het ambtelijk secretariaat zorgt ervoor dat de vergaderingen goed voorbereid en professioneel verlopen, dat de daarbij behorende vergaderstukken tijdig beschikbaar zijn en dat de archivering op orde is.

Wat gaan we er voor doen

Het ambtelijk secretariaat verzorgt de planning, organisatie, voorbereiding, verslaglegging en

archivering van de bestuursvergaderingen. Met gedegen kennis van bestuurlijk-juridische processen bewaakt de ambtelijk secretaris dat voldaan wordt aan de vereisten en bepalingen die onder meer de Wet Gemeenschappelijke Regelingen stelt.

3.4.2. Financiële diensten

3.4.2.1. Financieel beleid

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een solide financieel beleid dat voldoet aan juridische en financiële vereisten, verordeningen, notities en kaders.

Wat gaan we er voor doen

Zorgvuldig terreinbeheer en -ontwikkeling vraagt om zorgvuldig budgetbeheer. De beschikbare middelen zijn immers bedoeld om de doelen en visie te realiseren voor uw gebieden. Door kennis, ervaring en netwerk worden de terreinen zo efficiënt mogelijk beheerd. Er wordt een intern inkoop- en beleidskader opgesteld, (Europese) aanbestedingen worden begeleid, contracten worden opgesteld, rapportages voor verantwoording en accountantscontrole worden verzorgd, en de verzekeringsportefeuille wordt gecoördineerd. Uiteraard volgens de wettelijke vereisten. En op onderwerpen wordt financieel advies gegeven.

3.4.2.2. Planning en control

Wat willen we bereiken

Een Planning & Control-cyclus (P&C) is een wettelijke vereiste. En het geeft daarnaast kader en sturing aan het bestuur en biedt ondersteuning om de doelstellingen te bereiken.

Wat gaan we er voor doen

Deze P&C begint met het plannen van de jaarlijkse activiteiten (begroting) en eindigt met het vaststellen van het jaarresultaat en het samenstellen van de jaarrekening. Administratie (de vastlegging van financiële handelingen) en projectcontrolling maken vanzelfsprekend onderdeel uit van P&C. Met de najaarsrapportage wordt de uitvoering van activiteiten bewaakt en wordt er voor gezorgd dat de bedrijfsvoering 'in control' blijft. Indien nodig wordt het voorgenomen beleid of de activiteiten en processen bijgesteld. Uiteraard binnen het extern kader van Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), fiscale wetgeving en andere wet- en regelgeving.

3.4.3. Juridische diensten

3.4.3.1. Aansprakelijkheid

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een beperking van aansprakelijkheidsprocedures, -risico's en -kosten. Efficiënte afhandeling van klachten voorkomt bovendien eventuele beroepsprocedures bij de Nationale Ombudsman.

Wat gaan we er voor doen

Terreineigendom en -beheer brengen juridische verantwoordelijkheden met zich mee. Gezorgd wordt voor een onderbouwde afwijzing of toewijzing van claims, voor de (financiële) afhandeling ervan, of claims worden doorgestuurd naar de verantwoordelijke partij. Omgekeerd wordt

gezorgd voor aansprakelijkheidstelling van derden bij schade aan de terreinen. Bij klachten op grond van de Algemene wet bestuursrecht wordt gezorgd voor correspondentie met de directe toezichthouder (Politie en OM), worden hoorzittingen voorbereid en worden beslissingen opgesteld. Verder worden beroepen van klagers bij de Nationale Ombudsman afgehandeld. In bezwaarprocedures wordt gezorgd voor de hoorzittingen en worden beslissingen op bezwaar opgesteld.

3.4.3.2. Juridische ondersteuning

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een goede en snelle juridische ondersteuning ter voorkoming en beperking van imagoschade en allerhande risico's.

Wat gaan we er voor doen

Voor effectief beheer en ontwikkeling van terreinen is een solide juridische basis onmisbaar. Daarom wordt vorm gegeven aan tal van overeenkomsten in het kader van beleid en uitvoering van beheer, waaronder de samenwerking met derden (private en publieke partijen). Dat gebeurt onder andere door adviseren, beoordelen en/of opstellen van overeenkomsten.

3.4.3.3. Procederen

Wat willen we bereiken

Het voorkomen van een onnodige gerechtelijke procedure spaart tijd en geld. In die gevallen waarin geprocedeerd moet worden, wordt een vlotte en correcte afhandeling van de procedure beoogd en draagt zodoende bij aan een besparing van kosten en komt uw imago ten goede.

Wat gaan we er voor doen

Mochten conflicten met derden tot juridische procedures leiden, dan wordt er geprocedeerd als verweerder, eisende partij, gedaagde of belanghebbende en zijn de juristen het aanspreekpunt voor de advocaat. Ook worden collega's bijgestaan in juridische procedures, bijvoorbeeld als zij slachtoffer zijn van een delict of een ongeval. Als het nodig is, wordt er opgetreden als gemachtigde in een gerechtelijke procedure.

3.4.3.4. WOB-procedures

Wat willen we bereiken

Gestreefd wordt naar een snelle en correcte afhandeling van WOB-procedures.

Wat gaan we er voor doen

WOB-verzoeken worden in behandeling genomen. Ook kan een zienswijze opgesteld worden op een WOB-verzoek dat door derden wordt behandeld en waarin het recreatieschap derde-belanghebbende bent. Cruciaal hierbij is dat over de gevraagde informatie (documenten) beschikt kan worden.

3.5. Projecten/kredieten

Er zijn bij het opstellen van deze begroting geen projecten die doorlopen tot in 2023.

3.6. Mutaties reserves

Deelproduct/product	Lasten			Baten			Saldo		
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Mutatie reserves									
Reserve Pendrechtse molen		27.700	27.700		15.000	15.000	-	12.700	12.700
Reserve afschrijvingen					4.500	4.500	-	(4.500)	(4.500)
Investeringsreserve		68.561					-	68.561	-
Reserve besparingen		113.250	226.500				-	113.250	226.500
Egalisatiereserve groot onderhoud					261.202	261.202	-	(261.202)	(261.202)
Provinciale reserve							-	-	-
	166.089			333.558			(167.469)	-	-
Totaal mutatie reserves	166.089	209.511	254.200	333.558	280.702	280.702	(167.469)	(71.191)	(26.502)

3.7. Wat gaat het kosten

Deelproduct/product	Lasten			Baten			Saldo		
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Personeel	952.800	728.900	763.800	-	-	-	952.800	728.900	763.800
Optimaliseringsrichting fysiek beheer		(113.250)	(226.500)				-	(113.250)	(226.500)
Overschot op rekening		113.250	153.609				-	113.250	153.609
Materieel	2.210.131	2.294.401	2.268.239	986.446	747.200	747.200	1.223.685	1.547.201	1.521.039
Gebiedsbeheer	3.162.931	3.023.301	3.032.039	986.446	747.200	747.200	2.176.485	2.276.101	2.284.839
Personeel	-	40.400	42.300	-	-	-	-	40.400	42.300
Materieel	-	40.400	42.300	-	-	-	-	40.400	42.300
Maatschappelijke betrokkenheid	-	40.400	42.300	-	-	-	-	40.400	42.300
Personeel	122.400	30.600	32.100	-	-	-	122.400	30.600	32.100
Materieel	4.499	-	-	-	-	-	4.499	-	-
Plannen maken	126.899	30.600	32.100	-	-	-	126.899	30.600	32.100
Overhead									
Personeel	35.614	47.500	49.800	-	-	-	35.614	47.500	49.800
Materieel	72.386	80.054	83.900	-	-	-	72.386	80.054	83.900
Bestuurlijke diensten	108.000	127.554	133.700	-	-	-	108.000	127.554	133.700
Personeel	66.700	126.300	132.400	-	-	-	66.700	126.300	132.400
Materieel	6.108	37.700	37.700	-	-	-	6.108	37.700	37.700
Financiële diensten	72.808	164.000	170.100	-	-	-	72.808	164.000	170.100
Personeel	64.600	16.000	16.800	-	-	-	64.600	16.000	16.800
Materieel	17.400	3.500	3.500	-	-	-	17.400	3.500	3.500
Juridische diensten	82.000	19.500	20.300	-	-	-	82.000	19.500	20.300
Totaal overhead	262.808	311.054	324.100	-	-	-	262.808	311.054	324.100
Overige kosten									
Deelnemersbijdrage			-		1.455.691	1.525.564	-	(1.455.691)	(1.525.564)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland					326.900	326.900	-	(326.900)	(326.900)
Bijdrage gemeente Rotterdam				2.701.914	854.373	854.373	(2.701.914)	(854.373)	(854.373)
Algemene middelen	-	-	-	2.701.914	2.636.964	2.706.837	(2.701.914)	(2.636.964)	(2.706.837)
Onvoorzien	-	50.000	50.000	-	-	-	-	50.000	50.000
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.552.638	3.455.355	3.480.539	3.688.360	3.384.164	3.454.037	(135.722)	71.191	26.502
Totaal kredieten	72.448	-	-	4.591	-	-	67.857	-	-
Saldo van baten en lasten	3.625.086	3.455.355	3.480.539	3.692.951	3.384.164	3.454.037	(67.865)	71.191	26.502
Totaal mutatie reserves	166.089	209.511	254.200	333.558	280.702	280.702	(167.469)	(71.191)	(26.502)
Saldo	3.791.175	3.664.866	3.734.739	4.026.509	3.664.866	3.734.739	(235.334)	-	0

4. Paragrafen

4.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd / ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van het toereikend zijn van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden* H/M/L	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Structureel	PM	Gemiddeld	PM
2. Pendrechtse Molen	Structureel	135.000	Hoog	108.000
3. Economische grondzaken	Incidenteel en structureel	PM	Gemiddeld	PM

* De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Risico 1: Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten dan wel wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 2: Pendrechtse Molen (onverwachte gebreken)

Het is denkbaar dat een gebrek aan het object wordt geconstateerd, dat meer kost dan het gereserveerde budget. Via actualisering van de notitie 'Risico's m.b.t. de Pendrechtse Molen' is bovenstaand risico onderbouwd. In lijn met de huidige nota Grondbeleid zou verkoop van de molen aan de orde zijn. In het recente verleden is geprobeerd de molen te vermarkten, maar dat is geen haalbare zaak gebleken. Mocht zich een koper voor € 1 melden, die de molen en grond openbaar toegankelijk wil houden dan wordt daar onmiddellijk op ingesprongen.

Risico 3: Economische grondzaken

Bodemverontreiniging. In een gebied als IJsselmonde kunnen milieuverontreinigingen aanwezig zijn die momenteel niet bij het schap bekend zijn en waarvan de veroorzaker na ontdekking niet kan worden aangesproken. In een aantal gevallen kan het schap echter wel verantwoordelijk gehouden worden voor de kosten van sanering. De kosten hiervoor zullen pas bekend worden wanneer een dergelijke milieuverontreiniging wordt aangetroffen.

In een groot aantal gebieden binnen IJsselmonde bevindt zich vervuild havenslib:

Wanneer er nieuwe ontwikkelingen komen voor bestaande gebieden, zal nagegaan moeten worden of er vervuiling is. Indien er sprake is van vervuiling zal eerst een saneringsplan moeten worden opgesteld.

Groot onderhoud (verhuurde) panden (bijzonder risico): Het schap is verantwoordelijk voor uitvoering van het groot onderhoud van al haar in eigendom zijnde panden, ook degene die zij heeft verhuurd. Dit is niet in TBM opgenomen. Tevens is zij verantwoordelijk voor de risico's aan de opstal (waarvoor een opstalverzekering is afgesloten).

Groot onderhoud (verhuurde) gronden (Incidenteel risico): In beginsel is NRIJ verantwoordelijk voor het groot onderhoud van de gronden en daarop aanwezige beplanting (denk aan essentakziekte), oevers e.d., mits de huurder het dagelijks onderhoud naar behoren heeft uitgevoerd.

Economische crisis / COVID-19 (bijzondere contractrisico): als gevolg van de economische crisis en van de overheidsmaatregelen die getroffen zijn om COVID-19 in te dammen, is het niet uitgesloten dat dit tot betalingsproblemen bij uw relaties leidt. Vele gesprekken over onder andere betalingsregelingen zullen volgen, met als mogelijk meest ingrijpende stap opzegging van de overeenkomst.

COVID-19 (Corona)

Het COVID-19 (Corona) virus heeft financiële gevolgen gehad voor de jaarrekening 2021. Voornamelijk in de debiteurenpositie, hiervoor is een voorziening getroffen in de jaarrekening 2021. Naar verwachting zal COVID19 ook in 2022 en wellicht de jaren daarna op veel beleidsterreinen van onze begroting impact hebben. Hoe groot de financiële impact zal zijn is onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen.

Na aftrek van de lopende claims op de reserves van € 108.000 euro is de stand van de Algemene Reserve per eind 2021 ca € 432.000.

De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 108.000. De berekening van het weerstandsvermogen komt dan uit op een ratio van >2 met een bijbehorend waarderingscijfer A. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
netto schuldquote	-92%	-101%	-102%	-93%	-156%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
solvabiliteitsratio	62%	59%	61%	68%	72%
structurele exploitatieruimte					

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De Provincie Zuid-Holland gebruikt de volgende signaleringswaarden:

Kengetal	gezond	neutraal	risicovol
netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen.

Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele lasten.

EMU saldo

Omschrijving	Telling	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+/+	27	-38	-151	-151	558
Afschrijvingen tlv de exploitatie	+/+	38	38	38	38	38
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+/+	303	-103	-531	-183	178
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-/-	0	0	0	0	0
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht op investeringen in (im)materiële vaste activa	+/+	0	0	0	0	0
Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken	-/-	0	0	0	0	0
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-/-	0	0	0	0	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-/-	0	0	0	0	0
Aandeel in EMU-saldo		367	-103	-644	-297	774

4.2. Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is

Programma groot onderhoud

In onderstaande tabel is het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud te zien voor de komende jaren.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stand voorziening Groot onderhoud per 01-01	1.616.658	1.992.696	1.573.029	1.875.959	1.772.683	1.241.432	1.058.054
Dotatie	549.800	616.600	616.600	616.600	616.600	616.600	616.600
Extra dotatie	261.202	261.202	261.202	261.202	261.202		
Werkelijke uitgaven 2021 M	310.512						
Werkelijke uitgaven 2021 P	124.452						
planning materiële uitgaven		603.467	442.210	754.675	1.083.887	615.368	337.522
planning personele uitgaven		181.040	132.663	226.403	325.166	184.610	101.257
materiële uitgaven op werken uit jaarschijf 2021		394.586					
personele uitgaven op werken uit jaarschijf 2021		118.376					
Stand voorziening groot onderhoud per 31-12	1.992.696	1.573.029	1.875.959	1.772.683	1.241.432	1.058.054	1.235.874

In 2023 is groot onderhoud en vervangingsonderhoud voorzien aan o.a.:

- bos en beplantingen: het uitvoeren van groot onderhoud en het aanpakken van essentaksterfte in de recreatiegebieden Hoge Veld en Jan Gerritsenpolder;
- halfverharde wandelpaden en parkeerterreinen in o.a. de recreatiegebieden Carnisse Grienden, Rhoonse Grienden, Donckse Velden en Sandelingen Ambacht;
- de grasvegetaties van de speel en ligweides in o.a. de recreatiegebieden Wevershoek en Sandelingen Ambacht.

Programmabegroting 2023 | Paragrafen

Onderstaand een volledig overzicht van de in 2023 geplande werkzaamheden (excl. P):

Categorie	20023
TBM-overig	19.834
Bos	127.610
Solitairen en knotbomen	54.778
Duikers	-
Niet normatieve assets (lampjes)	14.700
Asfalt	17.258
Bagger	20.294
Elementenverharding	10.147
Gras	65.437
Halfverharding	86.662
Harde oevers	15.407
Steenbestorting	3.520
Zwemwater	-
Gebouwen	2.214
Bruggen	4.349
Vlonders en steigers	-
Totaal GO	442.210

4.3. Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Er is voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. In 2021 zijn geen vaste geldleningen aangegaan. Er zijn op balansdatum 2021 meerdere uitstaande geldleningen zonder renteherziening gedurende de looptijd. Er is geen sprake van herfinanciering. Derhalve is er geen renterisico.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. De drempel van € 1.000.000 is in 2021 niet overschreden. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

4.4. Grondbeleid

Algemeen

In 2016 is door het toenmalig schapsbestuur het grondbeleid vastgesteld, waarin de volgende uitgangspunten centraal staan:

- Grond is een middel en geen doel.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond en vastgoed wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden tussen enerzijds grond en vastgoed en anderzijds maatschappelijke of commerciële (verdien)modellen van derden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten. Door het aanhoudende herstel van de economie zal de investeringsbereidheid bij ontwikkelende partijen toenemen, maar concrete investeringsvoorbeelden zijn nog niet voor handen.

Schapsspecifiek

In programma ‘Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden’ en ‘ontwikkelingen’ van de begroting wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico’s.

Grondpositie per 31 december 2020:

Deze tabel betreft de grondpositie. Hierin zijn niet meegenomen de gronden die het schap op basis van persoonlijke overeenkomsten (o.a. huur) in gebruik en onderhoud heeft. Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2020.

Oppervlakte:		Toelichting mutatie:
01-01-2021	532,6 ha	
mutatie	15,6 ha	27 oktober 2021: grondverkrijging Polder Buitenland
31-12-2021	548,2 ha**	

* Oppervlakte in hectares, afgerond op halve hectares

4.5. Bedrijfsvoering

Productomschrijving	Gebiedsbeheer	Maatschappelijke betrokkenheid	Plannen maken	Overhead	Totaal
Beheer informatie	50.000				50.000
Uitvoeren Terreininspecties	59.500				59.500
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer	17.900				17.900
uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	319.800				319.800
Omgevingscommunicatie	115.500				115.500
Samenwerking omgevingsmanagement	58.700				58.700
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	61.200				61.200
Toezicht en Handhaving	185.200				185.200
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	13.400				13.400
Vrijwilligers en actief burgerschap		42.300			42.300
Plan- en projectvoorbereiding			21.400		21.400
Beheerkostenberekening & analyses			10.700		10.700
Accountmanagement				49.800	49.800
Bestuurssecretaris				-	-
Personeel				49.800	49.800
Financieel beleid				12.500	12.500
Planning en control				119.900	119.900
Aansprakelijkheid				2.800	2.800
Juridische ondersteuning				11.400	11.400
Procederen				1.300	1.300
WOB-procedures				1.300	1.300
Subtotaal	763.800	42.300	32.100	248.800	1.087.000
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud	132.700				132.700
Totaal					1.219.700

4.6. Deelnemersbijdrage

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage	Inwoneraantallen per 1-1-2021
Gemeente Albrandswaard	199.740	13%	25.814
Gemeente Barendrecht	376.383	25%	48.643
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	241.864	16%	31.258
Gemeente Ridderkerk	361.124	24%	46.671
Gemeente Zwijndrecht	346.453	23%	44.775
	1.525.564	100%	197.161
Totaal	1.525.564		

Financiële begroting en bijlagen

Deelproduct/product	Lasten			Baten			Saldo		
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Personeel	952.800	728.900	763.800	-	-	-	952.800	728.900	763.800
Optimaliseringsrichting fysiek beheer		(113.250)	(226.500)				-	(113.250)	(226.500)
Overschot op rekening		113.250	153.609				-	113.250	153.609
Materieel	2.210.131	2.294.401	2.268.239	986.446	747.200	747.200	1.223.685	1.547.201	1.521.039
Gebiedsbeheer	3.162.931	3.023.301	3.032.039	986.446	747.200	747.200	2.176.485	2.276.101	2.284.839
Personeel	-	40.400	42.300	-	-	-	-	40.400	42.300
Materieel									
Maatschappelijke betrokkenheid	-	40.400	42.300	-	-	-	-	40.400	42.300
Personeel	122.400	30.600	32.100	-	-	-	122.400	30.600	32.100
Materieel	4.499						4.499	-	-
Plannen maken	126.899	30.600	32.100	-	-	-	126.899	30.600	32.100
Overhead									
Personeel	35.614	47.500	49.800	-	-	-	35.614	47.500	49.800
Materieel	72.386	80.054	83.900	-	-	-	72.386	80.054	83.900
Bestuurlijke diensten	108.000	127.554	133.700	-	-	-	108.000	127.554	133.700
Personeel	66.700	126.300	132.400	-	-	-	66.700	126.300	132.400
Materieel	6.108	37.700	37.700	-	-	-	6.108	37.700	37.700
Financiële diensten	72.808	164.000	170.100	-	-	-	72.808	164.000	170.100
Personeel	64.600	16.000	16.800	-	-	-	64.600	16.000	16.800
Materieel	17.400	3.500	3.500	-	-	-	17.400	3.500	3.500
Juridische diensten	82.000	19.500	20.300	-	-	-	82.000	19.500	20.300
Totaal overhead	262.808	311.054	324.100	-	-	-	262.808	311.054	324.100
Overige kosten									
Deelnemersbijdrage			-		1.455.691	1.525.564	-	-	-
Bijdrage Provincie Zuid-Holland					326.900	326.900	-	(1.455.691)	(1.525.564)
Bijdrage gemeente Rotterdam				2.701.914	854.373	854.373	-	(326.900)	(326.900)
Algemene middelen	-	-	-	2.701.914	2.636.964	2.706.837	(2.701.914)	(854.373)	(854.373)
Onvoorzien	-	50.000	50.000	-	-	-	-	50.000	50.000
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.552.638	3.455.355	3.480.539	3.688.360	3.384.164	3.454.037	(135.722)	71.191	26.502
Totaal kredieten	72.448	-	-	4.591	-	-	67.857	-	-
Saldo van baten en lasten	3.625.086	3.455.355	3.480.539	3.692.951	3.384.164	3.454.037	(67.865)	71.191	26.502
Totaal mutatie reserves	166.089	209.511	254.200	333.558	280.702	280.702	(167.469)	(71.191)	(26.502)
Saldo	3.791.175	3.664.866	3.734.739	4.026.509	3.664.866	3.734.739	(235.334)	-	0

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en – baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves. Investerings in maatschappelijk nut boven de € 25.000 worden geactiveerd, het gedeelte van het toegezegde krediet wordt bij gereedkomen van de investering overgeheveld naar de nog in te stellen reserve afschrijvingen maatschappelijk nut investeringen.

Mutaties aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

Programmabegroting 2023 | Financiële begroting

Structureel evenwicht

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is in de begroting en de meerjarenraming het structureel en reëel evenwicht geïntroduceerd. Het BBV is aangepast, zodat Algemeen Bestuur en financieel toezichthouder kunnen vaststellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming. Algemeen uitgangspunt is dat structurele lasten en baten die lasten en baten zijn die betrekking hebben op posten of beleid met een looptijd van meer dan drie jaar. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Het structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).

Het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen is opgenomen in de toelichting op de meerjarenraming.

Uiteenzetting van de financiële positie (geprognosticeerde balans)

De financiële positie in meerjarenperspectief blijkt uit de geprognosticeerde balanscijfers voor de jaren 2023 tot en met 2026. Ter vergelijking zijn de balanscijfers van de jaarrekening 2020 vermeld.

Bedragen

Totaaloverzicht	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 0
ACTIVA						
Materiële vaste activa	2.415.520	2.377.520	2.339.520	2.301.637	2.263.774	2.230.740
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Vlottende activa	4.111.126	4.380.175	4.356.269	4.017.522	4.287.828	3.894.842
Totaal activa	6.526.646	6.757.695	6.695.789	6.319.158	6.551.602	6.125.581
PASSIVA						
Reserves	4.026.287	3.999.785	4.086.533	4.286.530	4.747.730	4.189.266
(Geraamd) resultaat	-	-	-	-	-	-
Voorzieningen	1.573.029	1.875.958	1.772.682	1.241.432	1.058.054	1.235.875
Langlopende schulden	272.268	226.890	181.512	136.134	90.756	45.378
Vlottende passiva	655.062	655.062	655.062	655.062	655.062	655.062
Totaal passiva	6.526.646	6.757.695	6.695.789	6.319.158	6.551.602	6.125.581

Toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, zijn vermeld in hoofdstuk 2 van deze begroting.

Materiële vaste activa

De afname in de materiële vaste activa betreft de jaarlijkse afschrijvingen.

Financiële vaste activa

Niet van toepassing.

Vlottende activa

De vlottende activa is bepaald door het verschil te nemen tussen het “totaal passiva per jaar” minus het totaal van de materiële vaste activa.

Reserves

Staat van reserves	Saldo 1-1-2022	Resultaat bestemming	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2023
Algemene Reserve	432.104	-	-	-	432.104	-	-	432.104
BESTEMMINGSRESERVES								
Investeringsreserve	1.509.496	-	68.561	65.556	1.512.501	-	-	1.512.501
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	460.306	-	-	-	460.306	-	-	460.306
Reserve vervangingsinvesteringen	150.434	-	-	-	150.434	-	-	150.434
Reserve Pendrechtse molen	214.394	-	27.700	15.000	227.094	27.700	15.000	239.794
Reserve besparingen	222.773	-	113.250	-	336.023	226.500	-	562.523
Afschrijvingsreserve	128.718	-	-	4.500	124.218	-	4.500	119.718
Egalisatiereserve groot onderhoud	1.044.809	-	-	261.202	783.607	-	261.202	522.405
Subtotaal bestemmingsreserves	3.730.930		209.511	346.258	3.594.183	254.200	280.702	3.567.681
Totaal	4.163.034		209.511	346.258	4.026.287	254.200	280.702	3.999.785

Meerjarenperspectief

Staat van reserves	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027
Algemene Reserve	432.104	-	-	432.104	-	-	432.104	-	-	432.104	-	-	432.104
BESTEMMINGSRESERVES													
Investeringsreserve	1.512.501	-	-	1.512.501	-	-	1.512.501	-	-	1.512.501	-	-	945.837
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	460.306	-	-	460.306	-	-	460.306	-	-	460.306	-	-	460.306
Reserve vervangingsinvesteringen	150.434	-	-	150.434	-	-	150.434	-	-	150.434	-	-	150.434
Reserve Pendrechtse molen	239.794	27.700	15.000	252.494	27.700	15.000	265.194	27.700	15.000	277.894	27.700	15.000	290.594
Reserve besparingen	562.523	339.750	-	902.273	453.000	-	1.355.273	453.000	-	1.808.273	-	-	1.808.273
Afschrijvingsreserve	119.718	-	4.500	115.218	-	4.500	110.718	-	4.500	106.218	-	4.500	101.718
Egalisatiereserve groot onderhoud	522.405	-	261.202	261.203	-	261.203	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal bestemmingsreserves	3.567.681	367.450	280.702	3.654.429	480.700	280.703	3.854.426	480.700	19.500	4.315.626	27.700	586.164	3.757.162
Totaal	3.999.785	367.450	280.702	4.086.533	480.700	280.703	4.286.530	480.700	19.500	4.747.730	27.700	586.164	4.189.266

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

BESTEMMINGSRESERVES

a) Investeringsreserve

Het doel van de Investeringsreserve is het dekken van investeringskosten van de (land)inrichting van diverse nieuwe gebieden.

b) Bestemmingsreserve herinrichting Zuidelijk Randpark

De Reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark is bestemd voor het gelijknamige recreatiegebied op de grens van de gemeenten Barendrecht en Rotterdam. Het park ligt pal ten noorden van de A15/Betuwespoorlijn en bestaat uit verschillende deelgebieden. Met deze reserve worden de kosten gedekt die nodig zijn om het Zuidelijk Randpark opnieuw in te richten als recreatiegebied.

c) Reserve vervangingsinvesteringen.

Deze reserve is ingevoerd in 2015. In de meerjarenraming zijn voor 2020 geen onttrekkingen gepland.

d) Reserve Pendrechtse Molen

Deze reserve is gevormd bij de jaarrekening 2015 ter vervanging van de voorziening Pendrechtse Molen. De voorziening voldeed niet aan de financieel-technische eisen die hier wettelijk aan gesteld worden.

e) Reserve besparingen

De reserve besparingen heeft als doel het financieren van investeringen die leiden tot een afname in de onderhoudskosten.

f) Reserve afschrijvingen

Het doel van deze reserve is het dekken van de afschrijvingslasten van projecten die geactiveerd zijn conform nieuwe BBV regelgeving.

g) Egalisatiereserve groot onderhoud

De reserve heeft ten doel om tot en met 2025 het tekort op de voorziening groot onderhoud te egaliseren door middel van een jaarlijkse extra dotatie van €261.202

Voorzieningen

Staat van voorzieningen	Saldo 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2023
Voorziening Groot Onderhoud	1.992.696	877.802	1.297.469	1.573.029	877.802	574.873	1.875.958
Totaal	1.992.696	877.802	1.297.469	1.573.029	877.802	574.873	1.875.958

Meerjarig perspectief verloop voorzieningen

Staat van voorzieningen	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2027
Voorziening Groot Onderhoud	1.875.958	877.802	981.078	1.772.682	877.803	1.409.053	1.241.432	616.600	799.978	1.058.054	616.600	438.779	1.235.875
Totaal	1.875.958	877.802	981.078	1.772.682	877.803	1.409.053	1.241.432	616.600	799.978	1.058.054	616.600	438.779	1.235.875

Voorziening groot onderhoud

Groot Onderhoud is noodzakelijk ten einde de duurzame instandhouding van de gebieden te garanderen. Regulier onderhoud kent een jaarlijkse cyclus. Groot Onderhoud heeft een cyclus groter dan één jaar. Voor het verrichten van groot onderhoud is een voorziening Groot Onderhoud beschikbaar. Het doel van deze voorziening is de lasten van groot onderhoud gelijkmatig over de jaren te verdelen.

Langlopende schulden

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De stand van de langlopende schulden is bepaald door per lening rekening te houden met het betreffende verloopschema.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn in de meerjarenraming constant gehouden.

Programmabegroting 2023 | Financiële begroting

Meerjarenraming

Deelproduct/product		Lasten			
		2024	2025	2026	2027
	Personeel	763.800	763.800	763.800	763.800
	Optimaliseringsrichting fysiek beheer	(339.750)	(453.000)	(453.000)	(453.000)
	Overschot op rekening	155.609	157.609	159.609	-
	Materieel	2.154.989	2.041.739	1.780.537	1.618.928
Gebiedsbeheer		2.918.789	2.805.539	2.544.337	2.382.728
	Personeel	42.300	42.300	42.300	42.300
	Materieel	-	-	-	-
Maatschappelijke betrokkenheid		42.300	42.300	42.300	42.300
	Personeel	32.100	32.100	32.100	32.100
	Materieel	-	-	-	-
Plannen maken		32.100	32.100	32.100	32.100
Overhead		-	-	-	-
	Personeel	49.800	49.800	49.800	49.800
	Materieel	83.900	83.900	83.900	83.900
Bestuurlijke diensten		133.700	133.700	133.700	133.700
	Personeel	132.400	132.400	132.400	132.400
	Materieel	37.700	37.700	37.700	37.700
Financiële diensten		170.100	170.100	170.100	170.100
	Personeel	16.800	16.800	16.800	16.800
	Materieel	3.500	3.500	3.500	3.500
Juridische diensten		20.300	20.300	20.300	20.300
Totaal overhead		324.100	324.100	324.100	324.100
		-	-	-	-
	Deelnemersbijdrage	-	-	-	-
	Bijdrage Provincie Zuid-Holland	-	-	-	-
	Bijdrage gemeente Rotterdam	-	-	-	-
Algemene middelen		-	-	-	-
Onvoorzien		50.000	50.000	50.000	50.000
		-	-	-	-
		-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering		3.367.289	3.254.039	2.992.837	2.831.228
Totaal kredieten		-	-	-	-
Saldo van baten en lasten		3.367.289	3.254.039	2.992.837	2.831.228
Totaal mutatie reserves		367.450	480.700	480.700	27.700
Saldo		3.734.739	3.734.739	3.473.537	2.858.928

Baten				
2024	2025	2026	2027	
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
747.200	747.200	747.200	747.200	747.200
747.200	747.200	747.200	747.200	747.200
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
49.800	49.800	49.800	49.800	49.800
83.900	83.900	83.900	83.900	83.900
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1.525.564	1.525.564	1.525.564	1.525.564	1.525.564
326.900	326.900	326.900	-	-
854.373	854.373	854.373	-	-
2.706.837	2.706.837	2.706.837	1.525.564	1.525.564
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
3.454.037	3.454.037	3.454.037	2.272.764	2.272.764
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
280.702	280.702	19.500	586.164	586.164
3.734.739	3.734.739	3.473.537	2.858.928	2.858.928

Saldo				
2023	2024	2025	2026	
763.800	763.800	763.800	763.800	763.800
(339.750)	(453.000)	(453.000)	(453.000)	(453.000)
155.609	157.609	159.609	-	-
1.407.789	1.294.539	1.033.337	871.728	871.728
2.171.589	2.058.339	1.797.137	1.635.528	1.635.528
42.300	42.300	42.300	42.300	42.300
-	-	-	-	-
42.300	42.300	42.300	42.300	42.300
32.100	32.100	32.100	32.100	32.100
-	-	-	-	-
32.100	32.100	32.100	32.100	32.100
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
49.800	49.800	49.800	49.800	49.800
83.900	83.900	83.900	83.900	83.900
133.700	133.700	133.700	133.700	133.700
132.400	132.400	132.400	132.400	132.400
37.700	37.700	37.700	37.700	37.700
170.100	170.100	170.100	170.100	170.100
16.800	16.800	16.800	16.800	16.800
3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
20.300	20.300	20.300	20.300	20.300
-	-	-	-	-
324.100	324.100	324.100	324.100	324.100
-	-	-	-	-
(1.525.564)	(1.525.564)	(1.525.564)	(1.525.564)	(1.525.564)
(326.900)	(326.900)	(326.900)	-	-
(854.373)	(854.373)	(854.373)	-	-
(2.706.837)	(2.706.837)	(2.706.837)	(1.525.564)	(1.525.564)
50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
(86.748)	(199.998)	(461.200)	558.464	558.464
-	-	-	-	-
(86.748)	(199.998)	(461.200)	558.464	558.464
-	-	-	-	-
86.748	199.998	461.200	(558.464)	(558.464)
0	0	0	0	0

Programmabegroting 2023 | Financiële begroting

Grondslagen voor de meerjarenbegroting

De grondslagen voor de ramingen in de meerjarenbegroting zijn vermeld in hoofdstuk 2 “Uitgangspunten”.

Structureel evenwicht

Voor een toelichting op het begrip “structureel evenwicht” wordt verwezen naar de toelichting bij het overzicht van baten en lasten (zie het begin van dit hoofdstuk).

De berekening van het structurele begrotingssaldo voor de jaren 2023 tot en met 2026 blijkt uit het volgende overzicht.

Bedragen

Geraamde incidentele lasten en baten	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Extra dotatie voorziening groot onderhoud	261.202	261.202	261.203	
Totaal incidentele lasten	261.202	261.202	261.203	-
Incidentele baten				
Onttrekking reserve onderhoud Pendrechtse Molen	15.000	15.000	15.000	15.000
Onttrekking egalisatiereserve groot onderhoud	261.202	261.202	261.203	
Onttrekking investeringsreserve				566.664
Totaal	276.202	276.202	276.203	581.664
Structureel saldo van de begroting	537.404	537.404	537.406	581.664

In het saldo van de begroting zijn de volgende structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves begrepen.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Structurele toevoegingen				
- Reserve Pendrechtse Molen	27.700	27.700	27.700	27.700
Totaal	27.700	27.700	27.700	27.700
Structurele onttrekkingen				
- Reserve Pendrechtse Molen	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	15.000	15.000	15.000	15.000

Bijlage “Bedragen per taakveld”

Verdeling taakvelden	2023		
	Lasten	Baten	Saldo
0.4 - Overhead	323.600	-	323.600
0.5 - Treasury	500	-	500
0.8 - Overige baten en lasten	-	-	-
0.10 - Mutaties in reserves	254.200	280.702	26.502-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.156.439	1.928.473	1.227.966
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	1.525.564	1.525.564-
Totaaltelling lasten en baten	3.734.739	3.734.739	0

Bijlage "Conversiestaat"

Deelproduct/product	Baten	Lasten	Saldo
	Begroting 2023	Begroting 2023	Begroting 2023
Beheerinformatie	50.000		50.000
Uitvoeren Terreininspecties	59.500		59.500
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer	17.900		17.900
uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	319.800		319.800
Omgevingscommunicatie	115.500		115.500
Samenwerking omgevingsmanagement	(58.700)		(58.700)
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	61.200		61.200
Toezicht en Handhaving	185.200		185.200
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	13.400		13.400
Personeel	763.800	-	763.800
Regulier onderhoud Bos & Beplanting	58.400		58.400
Regulier onderhoud Gras & Open ruimte	479.400		479.400
Regulier onderhoud Waters & Oevers	76.400		76.400
Regulier onderhoud Wegen & Paden	137.000		137.000
Regulier onderhoud Lampjes & Overig	315.100		315.100
Regulier onderhoud	1.066.300		1.066.300
Dotatie voorziening groot onderhoud	621.000		621.000
Extra dotatie voorziening groot onderhoud	261.202		261.202
Optimaliseringsrichting fysiek beheer	(226.500)		(226.500)
Overschot op rekening	153.609		153.609
Afschrijvingen	37.999	-	37.999
Afschrijving economisch nut	8.933		8.933
Afschrijving maatschappelijk nut	24.567		24.567
Afschrijving maatschappelijk nut investeringen vanaf 2019	4.499		4.499
Rente	11.829		11.829
Energie- en waterverbruik	14.200		14.200
Subsidies natuurbeheer	-	92.200	(92.200)
Belastingen	69.500		69.500
Verzekeringen	26.700		26.700
Advieskosten, taxatie en notaris	12.400		12.400
Huren en pachten	46.000	563.000	(517.000)
Vergunningen, Ontheffingen en Toestemmingen		12.000	(12.000)
Veerdiensten	168.000	80.000	88.000
Bijdrage veren	30.000	-	30.000
Ottevanger exploitatie	138.000	80.000	58.000
Publiciteit & voorlichting	6.000		6.000
Materieel	2.268.239	747.200	1.521.039
Gebiedsbeheer	3.032.039	747.200	2.284.839
Vrijwilligers en actief burgerschap	42.300		42.300
Personeel	42.300	-	42.300
Maatschappelijke betrokkenheid	42.300	-	42.300
Plan- en projectvoorbereiding	21.400		21.400
Beheerkostenberekening & analyses	10.700		10.700
Personeel	32.100	-	32.100
Plannen maken	32.100	-	32.100
Overhead			
Accountmanagement	49.800		49.800
Bestuurssecretaris	49.800		49.800
Bestuurssecretaris/Secretariaat	81.200		81.200
Bestuurskosten	2.700	-	2.700
Materieel	83.900	-	83.900
Bestuurlijke diensten	133.700	-	133.700
Financieel beleid	12.500		12.500
Planning en control	119.900		119.900
Personeel	132.400	-	132.400
Accountantskosten	22.200		22.200
Bank- en treasurykosten	500		500
Fiscaal advies	15.000		15.000
Overige kosten			
Materieel	37.700	-	37.700
Financiële diensten	170.100	-	170.100
Aansprakelijkheid	2.800		2.800
Juridische ondersteuning	11.400		11.400
Procederen	1.300		1.300
WOB-procedures	1.300		1.300
Personeel	16.800	-	16.800
Advieskosten	3.500		3.500
Materieel	3.500	-	3.500
Juridische diensten	20.300	-	20.300
Totaal overhead	324.100	-	324.100
Deelnemersbijdrage	-	1.525.564	(1.525.564)
Bijdrage Provincie Zuid-Holland		326.900	(326.900)
Bijdrage gemeente Rotterdam		854.373	(854.373)
Algemene middelen	-	2.706.837	(2.706.837)
Onvoorzien	50.000		50.000
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.480.539	3.454.037	26.502
Kredieten	-	-	-
Totaal kredieten	-	-	-
Saldo van baten en lasten	3.480.539	3.454.037	26.502
Mutatie reserves			
Reserve Pendrechtse molen	27.700	15.000	12.700
Reserve afschrijvingen		4.500	(4.500)
Investeringsreserve			
Reserve besparingen	226.500		226.500
Egalisatiereserve groot onderhoud		261.202	(261.202)
Totaal mutatie reserves	254.200	280.702	(26.502)
Saldo	3.734.739	3.734.739	0

VOORSTEL DAGELIJKS BESTUUR

Onderwerp : **Jaarstukken 2021**
Kenmerk : Z22-2477 / D22-12600
Bijlagen : -1-
Besluitdatum : 6 april 2021
Vorbereid door : P. Olivier

---

1. ONTWERP-BESLUIT

Het bestuur wordt voorgesteld:

- In te stemmen met de concept-jaarstukken 2021 van Natuur- en recreatieschap IJsselmonde;
  - Het positieve jaarresultaat 2021 op € 235.334 vast te stellen, € 64.000 toe te voegen aan het regulier onderhoudsbudget van 2022 en 171.334 toe te voegen aan de reserve besparingen;
  - De concept-jaarstukken 2021 ter kennisname aan de deelnemers te zenden;
  - De jaarstukken 2021 ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur voor te leggen.
-

2. ONDERWERP IN KORT BESTEK

Hierbij worden uw bestuur ter instemming de concept-jaarstukken 2021 voorgelegd. Deze concept-jaarstukken bevatten de volgende documenten:

1. Het jaarverslag 2021 bestaande uit:
  - i. de programmaverantwoording en de paragrafen.
2. de jaarrekening 2021 bestaande uit:
  - i. de programmarekening en de toelichting,
  - ii. de balans per 31 december 2021 en de toelichting.

De resultaten per programma zijn als volgt:

<i>Progr</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Resultaat</i>	<i>V/N</i>
1	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	165.567	V
2	Ontwikkeling	19.000	V
	Algemene dekkingsmiddelen	240	V
	Overhead	50.527	V
	Jaarresultaat 2021	235.334	V

Voor een nadere toelichting op de resultaten wordt verwezen naar concept-jaarstukken. Voorgesteld wordt het jaarresultaat van € 235.334 over 2021:

- voor 64.000 euro toe te voegen aan het regulier onderhoudsbudget van 2022 en
  - voor 171.334 toe te voegen aan de reserve besparingen.
-

---

3. VOORAFGAANDE BESLUITVORMING

AB 2020-07-09 – vaststelling programmabegroting 2021
AB 2021-11-24 – vaststelling najaarsrapportage 2021

---

4. JURIDISCHE PARAGRAAF

Niet van toepassing.

---

5. FINANCIËLE PARAGRAAF

Dit betreft een rapportage over het afgelopen begrotingsjaar 2021.

---

6. COMMUNICATIE

Niet van toepassing.

---

7. WIJZE VAN TOTSTANDKOMING

Ambtelijk voorbereid door Staatsbosbeheer.

---

8. VERDERE PROCEDURE

Na vaststelling van de jaarstukken 2021 door het Algemeen Bestuur zullen de stukken ter kennisname worden toegezonden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en aan de deelnemers van het schap.

Hoogachtend,

Mevr. J.H.J. Verloop-Goossen
Bestuurssecretaris

Jaarstukken 2021

Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

Concept DB 06 April 2022

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2021	1
1. Bestuurlijke samenvatting	2
2. Leeswijzer	6
3. Programmaverantwoording	7
3.1 Programma: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden –	7
3.2 Programma : Ontwikkeling	13
3.3 Algemene dekkingsmiddelen	16
3.4 Overhead	17
4. Paragrafen	20
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	20
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	24
4.3 Financiering	26
4.4 Grondbeleid	28
4.5 Bedrijfsvoering	29
JAARREKENING 2021	30
5.1 Balans per 31 december 2021	31
5.2 Overzicht van baten en lasten 2021	32
5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
5.4 Toelichting op de balans	36
5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2021	47
5.6 Overige gegevens	57
5.7 Bijlage taakvelden	58

JAARVERSLAG 2021

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording.

De jaarrekening 2021 sluit met een positief resultaat van € 235.334.

Op hoofdlijnen wordt dit veroorzaakt door een voordeel op economisch beheer (167.500 euro). Verder zijn er minder kosten gemaakt (64.000) door uitstel van werkzaamheden als gevolg van de COVID19 pandemie. Hogere kosten zijn gemaakt (44.000) door extra schoonmaakwerkzaamheden als gevolg van de COVID19 pandemie. Verder is er subsidie ontvangen op de onderhoudskosten van de Pendrechtse Molen en is een trekker verkocht welke niet langer in gebruik was (totaal 27.000).

Bestuurlijke aangelegenheden

Bestuurlijke context

Het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) is een gemeenschappelijke regeling waarin vijf overheden deelnemen. Het NRIJ heeft tot taak om in onderlinge samenhang het gemeenschappelijk belang van de deelnemers te behartigen voor wat betreft de ontsluiting, de ontwikkeling, aanleg en het beheer in het kader van de openluchtrecreatie en het toerisme en waar mogelijk van natuur en landschap in het werkgebied. Het NRIJ heeft een beheerareaal van ongeveer 729 hectare. De uitvoering van de werkzaamheden van het Recreatieschap wordt verzorgd door Staatsbosbeheer (SBB). Het NRIJ heeft hiertoe een samenwerkingsovereenkomst gesloten met SBB eind 2016. De deelnemende gemeenten hebben eind 2020 gekozen voor een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met SBB voor het beheer van de NRIJ-gebieden op basis van een langjarig contract van tweemaal 4 jaren. Daarbij is sprake van (tenminste) één tussentijdse evaluatie (en in potentie doorgaan of exit-) moment. Op deze wijze wordt recht gedaan aan enerzijds het belang van continuïteit voor alle betrokkenen en anderzijds het kader van (publieke) besteding en verantwoording van middelen. Met de provincie Zuid Holland en de gemeente Rotterdam bestaat een langjarige subsidierelatie. De continuïteit van bijdragen daarna is onzeker, maar het gezamenlijk belang is evident. De NRIJ-gebieden liggen op IJsselmonde als groene longen in een stedelijke omgeving. Alle partijen, inclusief de uitgetreden partijen, vinden het resterende groen steeds belangrijker voor de gezondheid van hun bevolking. Om dit belang ook in de praktijk te brengen blijft een goede samenwerking nodig. Het NRIJ erkent dat in de komende jaren substantieel minder geld beschikbaar kan komen van verschillende overheden. Rekening gehouden wordt met een financiële opgave oplopende tot 20% in 2025 (5% per jaar vanaf begroting 2022). Om deze reden heeft het bestuur van het Schap besloten tot een verkenning naar optimalisaties om de toekomstige beheerlast te verlagen. Dit wordt tot 2026 budgetneutraal uitgevoerd; eventuele gerealiseerde besparingen worden geïnvesteerd in pilotprojecten voor de nieuwe vorm van beheer, gebaseerd op de toekomstthema's.

De natuur- en recreatiegebieden werden in 2021 voor het tweede jaar op rij zeer druk bezocht (o.a. vanwege Covid-19). Dit is een positieve ontwikkeling, dat recreanten de gebieden weten te vinden en de natuur beleven. Tegelijkertijd brengt het ook uitdagingen met zich mee onder andere gerelateerd aan veiligheid, vervuiling en een toename aan beheerkosten.

Besluitvorming in de eerste helft van 2021 vond onder andere plaats over het Uitvoeringsprogramma SBB en NRIJ 2022 t/m 2025, Jaarstukken 2020, Programmabegroting 2022 en het starten van de voorbereidende werkzaamheden en de tenderprocedure voor het Windpark Vaanplein. Het bestuur heeft daarnaast ingestemd met de Herinrichting van het Oosterpark en de het Inrichtingsplan voor de Rhoonse Stort. Verder heeft het bestuur besloten een verkenning uit te voeren naar optimalisatierichtingen ten behoeve van een toekomstbestendig NRIJ en is ingestemd met de aanwijzing en benoeming van de controlerend accountant, Baker Tilly Accountants. Voorts is kennis genomen van geplande boswerkzaamheden op IJsselmonde, de actualisatie grondprijzbrief en de stand van zaken Kwaliteitsimpuls Wevershoek. Daarnaast is gestart met de aanpak van het Spuiveld langs de Oude Maas. In 2021 zijn hier barbecue afvalbakken en borden met gebiedsregels geplaatst.

De tweede helft van 2021 stond in het teken van verkenning naar optimalisatierichtingen. Uiteindelijk is besloten tot uitwerking en doorvoering van de eerste serie optimaliseringsvoorstellen (jaarschijf 1). In de maximale variant en indien alle voorstellen gerealiseerd kunnen worden, kan dit in 2022 leiden tot een daling van de beheeruitgaven met ruim 5%. Verder is besloten tot een nadere verkenning van de haalbaarheid en uitwerking van de tranches voor de jaren 2023 tot en met 2025. Tevens is besloten tot voorlopige gunning voor de ontwikkeling van het Windpark Vaanplein aan Statkraft/ Pondera Consult. Verder heeft het bestuur kennis genomen van de implementatie van de GIS Viewer (webapplicatie) voor het geven van inzicht door SBB met betrekking tot het beheer van recreatiegebieden en kennisgenomen van de overdracht en de verruiming van de erfpacht Hooge Nesse.

Financiële context

In de begroting van het NRIJ zijn twee belangrijke reserves opgenomen, de algemene reserve en de investeringsreserve. De algemene reserve heeft als doel als buffer te dienen voor financiële tegenvallers/risico's. De investeringsreserve heeft als doel te dienen voor toekomstige investeringen in het gebied. In de regel liggen hier investeringsplannen aan ten grondslag. Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Het weerstandsvermogen is momenteel goed. In de begroting en jaarrekening worden de bekende risico's benoemd, zoals het VPB-risico en het risico van milieuverontreiniging in het gebied. De mate van onzekerheid van de risico's is dusdanig groot dat het onvoldoende mogelijk is deze te kwantificeren.

Daarnaast kunnen we tevens concluderen dat er zich in afgelopen periode meerdere gebeurtenissen hebben voorgedaan die een grote onvoorspelbaarheid hebben gehad. Hierbij kunnen we denken aan de Essentaksterfte en de huidige Covid-19 crisis die heeft geleid tot grote druk op de recreatiegebieden en een toename aan beheerlasten vanwege extra inzet van toezicht en handhaving, meer afvalrondes en reparatiewerkzaamheden na vernielingen. Daarnaast kunnen noodzakelijke maatregelen in het kader van klimaat en duurzaamheidsmaatregelen leiden tot mogelijke voorstellen tot verbetering of aanpassingen binnen het gebied.

Gelet op het feit dat toekomstige financiële bronnen wegvallen of vooralsnog onzeker blijven en de benoemde risico's gaat het NRIJ behoedzaam met de reserves. Teruggave van de reserves aan de deelnemende gemeenten betekent daarnaast een verplichte teruggave van een evenredig deel van de provinciale bijdrage aan de provincie Zuid-Holland en de bijdrage van de gemeente Rotterdam. In het kader van de continuïteit van de natuur- en recreatiegebieden op IJsselmonde is het daarom belangrijk om de reserves in het schap te behouden. Inzet van de reserves worden steeds afgewogen in het kader van de risico's en onzekerheden. Het behouden van de reserves is gelet op de onzekerheden goed uitlegbaar en verstandig. Evenwel zullen investeringen nodig zijn om op termijn de gebieden meer extensief te kunnen beheren en toekomstige beheerlasten te verlagen.

Financiële samenvatting

De jaarrekening 2021 sluit met een voordelig resultaat van € 235.334.

Exploitatie

De resultaten per programma zijn als volgt:

<i>Progr</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Resultaat</i>	<i>V/N</i>
1	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	165.567	V
2	Ontwikkeling	19.000	V
	Algemene dekkingsmiddelen	240	V
	Overhead	50.527	V
	Jaarresultaat 2021	235.334	V

V = voordelig; N = nadelig

Voorgesteld wordt het jaarresultaat van € 235.334 over 2021:

- voor 64.000 euro toe te voegen aan het regulier onderhoudsbudget van 2022 en
- voor 171.334 toe te voegen aan de reserve besparingen.

In het volgende overzicht zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2021 weergegeven.

Omschrijving	Budget najaarsrapportage	Werkelijke uitgaven	Jaarresultaat	
Algemene dekkingsmiddelen	-2.701.414	-2.701.654	240	
Deelnemersbijdrage	-1.428.549	-1.428.549	0	
Onttrekking reserves	0	0	0	
Overige structurele baten	-1.273.365	-1.273.365	0	
Overige structurele Lasten	500	260	240	
Storting reserves	0	0	0	
Overhead	313.075	262.548	50.527	
Bestuursproducten	110.600	108.000	2.600	
Financien	91.900	82.000	9.900	Er was geen behoefte om gebruik te maken van externe adviseurs.
Juridische zaken	72.600	72.548	52	
Storting reserves	37.975	0	37.975	Zie storting reserves onder Programma beheer, Onderhoud en Exploitaties
Programma Beheer, Onderhoud en Exploitatie	2.246.939	2.081.372	165.567	
Communicatie	19.300	23.443	-4.143	
Economisch Beheer	-256.800	-424.313	167.513	Op voorheen oninbaar geachte vorderingen hebben toch ontvangsten plaatsgevonden.
Kredieten	-15.000	0	-15.000	
Onttrekking reserves	-265.702	-261.202	-4.500	
Regelgeving en Handhaving	173.400	173.400	0	
Storting reserves	128.114	166.089	-37.975	Minder kosten gemaakt door uitstel van werkzaamheden a.g.v. COVID19 werkzaamheden (64K). Meer schoonmaakkosten a.g.v. COVID19 (44K). Meer baten door subsidie ontvangst op de kosten voor de Pendrechtse Molen en een verkoop van een trekker welke niet meer in gebruik was.
Terreinbeheer	2.463.627	2.403.955	59.672	
Programma Ontwikkelingen	141.400	122.400	19.000	
Kredieten	0	0	0	
Onttrekking reserves	0	-4.499	4.499	
Planvorming & Gebiedsontwikkeling	122.400	126.899	-4.499	
Storting reserves	19.000	0	19.000	
Eindtotaal	0	-235.334	235.334	

Positief = voordelig; Negatief = nadelig

Vermogenspositie

Het eigen vermogen is ultimo 2021 ca. € 4,4 miljoen.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de programmabegroting 2021 en de najaarsrapportage 2021. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2021 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. In de kolom resultaat worden voordelen voor het schap weergegeven met een "V" en nadelen met een "N". Zover niet anders vermeld zijn alle resultaten incidenteel.

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2021. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna ingaan op de volgens het BBV verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2021 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2021 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting.

Tevens is in hoofdstuk 5 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden*
- *Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 3 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*

In dit hoofdstuk wordt per programma een toelichting gegeven op de gerealiseerde doelen, de gevolge aanpak en de kosten hiervan.

3.1 Programma: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden –

Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe ‘schoon, heel en veilig’ voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden is gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Economisch beheer
3. Regelgeving & handhaving
4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het Terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltype. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het Terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten. Bij grote afwijkingen kan deze evaluatie leiden tot een voorstel tot aanpassing van de begroting.

Het regulier (jaarlijks) onderhoud is gerealiseerd door uitvoering van het gras/waterbestek, het hygiënebestek en losse opdrachten aan aannemers en door een beperkt aantal werkzaamheden in eigen beheer uit te voeren. Daarnaast wordt in toenemende mate samenwerking gezocht met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarige onderhoudsplanning. Op basis hiervan wordt ter egalisatie van kosten een voorziening getroffen. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie aan de voorziening groot onderhoud en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

De toelichting over het in 2021 uitgevoerde programma groot onderhoud is opgenomen in paragraaf 4.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

In 2021 waren de volgende bijzonderheden aan de orde bij de uitvoering van het product gebiedsbeheer:

- Net als in 2020 was het in 2021 als gevolg van de coronacrisis aanzienlijk drukker in de gebieden. Hierdoor was het afvalaanbod groter. Daarnaast zijn de toiletvoorzieningen gedurende het recreatieseizoen dagelijks gereinigd. De spartelbadjes zijn als gevolg van COVID-19 pas medio juni geopend.
- In het recreatieseizoen is diverse keren noodherstel uitgevoerd aan de bestrating rond het Spartelbad Veerplaat. Door lekkage van een leiding traden verzakkingen op hetgeen onveilige situaties opleverde. In het winterseizoen wordt nader onderzoek verricht en zo nodig een structurele oplossing gerealiseerd.
- Er is sprake van een toenemend aantal afvalstortingen in de recreatiegebieden, zowel van particuliere aard als bedrijfsmatig (druggerelateerd).

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Gebiedsbeheer	Lasten	2.385.204	2.329.300	2.555.827	2.533.229	22.598 V
	Baten	95.298	92.200	92.200	129.273	37.073 V
Saldo		(2.289.906)	(2.237.100)	(2.463.627)	(2.403.955)	59.672 V

Toelichting

Minder kosten:

- In 2021 is veel aandacht uitgegaan naar het op orde en schoon houden van de gebieden in verband met COVID-19. Hierdoor kon een aantal geplande werkzaamheden die een lagere urgentie hadden niet uitgevoerd. Het betreft in hoofdzaak herstel- en reparatiewerkzaamheden aan elementenverhardingen en bitumineuze verhardingen. Dit veroorzaakt een overschrijding van € 64.000

Meer kosten

- In verband met COVID-19 zijn de toiletvoorzieningen extra schoongemaakt. Dit veroorzaakt een overschrijding van € 44.000

Meer baten:

- Subsidie ontvangsten op de kosten voor de Pendrechtse Molen (12.000) en een verkoop van een trekker (15.000) welke niet meer in gebruik was.

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- Het beheer van grondposities op basis van het vastgestelde grondbeleid;
- Het beheer van exploitaties.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied), zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van het natuur- en recreatieschap. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het natuur- en recreatieschap.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en –opstallen (passend binnen de huidige ambities van het natuur- en recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

Het resultaat is het vastleggen en actief beheren van privaatrechtelijke afspraken, waarbij een optimale netto-opbrengst wordt nagestreefd

Van de bestaande contracten is voortdurend gemonitord of het gebruik nog in overeenstemming was met de vastgelegde afspraken. Eventuele wijzigingen daarin (al dan niet op verzoek) zijn actief verwerkt. De contractueel afgesproken financiële tegenprestatie is geactualiseerd en er is zorg gedragen voor de inning hiervan.

In 2021 waren de volgende bijzonderheden aan de orde:

- Het laatste deel van de Zuidpolder is sinds 2019 in beheer genomen door het schap. Het onderhoud wordt uitgevoerd conform de afspraken zoals bij de ontwikkeling van het gebied net de gemeente zijn gemaakt. In de praktijk kan dit tot onduidelijke situaties leiden.
- Eind oktober 2021 heeft een grondruil tussen o.a. Staatsbosbeheer en NRIJ plaatsgevonden ten behoeve van de inrichting van polder Buitenland van Zwijndrecht. De natuurspeeltuin 'Heerjanneke' is als fase 1 van dit project reeds in 2020 in beheer genomen. De rest van het gebied is na eigendomsverkrijging aan het beheerareaal toegevoegd.
- NRIJ en Staatsbosbeheer hebben in 2021 een samenwerkingsovereenkomst getekend ten behoeve van het verlenen van medewerking aan het windpark Vaanplein. Eind december is de tenderprocedure afgerond die moet leiden tot een contract met een ontwikkelaar die het windpark mag gaan bouwen. Tegen de voorlopige gunning is echter door twee partijen die deelgenomen hebben aan de tenderprocedure bezwaar gemaakt. In 2022 worden deze bezwaren behandeld.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Economisch beheer	Lasten	466.259	371.700	471.700	432.859	38.841 V
	Baten	705.046	643.000	728.500	857.173	128.673 V
Saldo		238.786	271.300	256.800	424.313	167.513 V

Toelichting

Baten:

Op eerder oninbaar geachte vorderingen zijn toch ontvangsten binnengekomen.

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen
- Toezicht en handhaving

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

De gebieden van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde kunnen gebruikt worden voor het recreëren door individuen en door groepen. Voor beide vormen van gebruik geldt dat niet alles altijd mag en kan. Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het natuur- en recreatieschap, vraagt hij hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming aan bij Staatsbosbeheer. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de openbare orde en veiligheid. Staatsbosbeheer verleent vergunningen en ontheffingen op basis van de vastgestelde verordening voor het schap. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van het schap zelf gegeven.

In 2021 waren door de Covid-19 richtlijnen activiteiten in de terreinen beperkt toegestaan.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de 3 onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis

van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van Boswachters publiek / BOA zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden.

De inzet in 2021 werd beheerst door de toegenomen drukte in de gebieden als gevolg van de coronacrisis. Er is veel aandacht besteed aan preventieve handhaving in de vorm van extra surveillance. Daarbij is o.a. opgevallen dat hondenbezitters in toenemende mate de recreatiegebieden bezoeken en dat daarbij regelmatig overlastsituaties met andere bezoekers optreden. Ook is een toename zichtbaar van met name jongeren die in de avonduren de parkeerterreinen opzoeken en daar overlast veroorzaken. Dit heeft in het Zuidelijk Randpark geleid tot gezamenlijk met de hulpdiensten ingrijpen en afzetten van (delen van) parkeerterreinen.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Regelgeving en Handhaving	Lasten	171.000	174.200	173.400	173.400	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(171.000)	(174.200)	(173.400)	(173.400)	-

Toelichting lasten:

Geen bijzonderheden

Ad.4 Communicatie

De recreatiegebieden op IJsselmonde zijn in 2021 onder de aandacht van het publiek gebracht, o.a. via het boswachtersblog van Staatsbosbeheer en via andere social media kanalen. Daarbij is veel aandacht besteed aan zwerfvuilproblematiek, o.a. door een het plaatsen van een advertentie in de gemeentelijk rubriek van de plaatselijke weekbladen. Verder is de communicatie is veelal via de kwaliteitsimpuls projecten gelopen.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Communicatie	Lasten	12.000	24.400	19.300	23.443	4.143 N
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(12.000)	(24.400)	(19.300)	(23.443)	4.143 N

Toelichting:

Geen bijzonderheden.

Projecten

In 2021 is de scope van het project kwaliteitsverbetering Ruiterspanden uitgevoerd en afgerond.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet (A)	Realisatie t/m 2020 (B)	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021 (C)	Realisatie t/m 2021 (B+C)	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
Kwaliteitsverbetering Ruiterspaden ZH	2021	18.194	4.627	13.568	4.591	9.218	8.977	51%

3.2 Programma : Ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Het bestuur is geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Planvorming & gebiedsontwikkeling	Lasten	120.700	122.400	122.400	126.899	4.499 N
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(120.700)	(122.400)	(122.400)	(126.899)	4.499 N

Toelichting

Geen bijzonderheden

Projecten

Ontwikkeling Buitenland van Zwijndrecht

In 2021 is de realisatie afgerond en overgedragen. In 2022 vindt nog een nazorgronde plaats en de realisatie van een natuurvriendelijke oever ter plaatse van Lage Nesse waar pas laat overeenstemming met het Hoogheemraadschap en de betreffende agrariër was afgesloten.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet (A)	Realisatie t/m 2020 (B)	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021 (C)	Realisatie t/m 2021 (B+C)	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
Ontwikkeling buitenland van Zwijndrecht	2022	364.030	180.706	152.558	183.324	364.030	-0	100%

Kwaliteitsimpuls Wevershoek

Gemeente Ridderkerk heeft € 50.000 extra geïnvesteerd in de aanleg van de speelvoorzieningen. Hiermee is ruimte ontstaan om extra maatregelen uit te voeren en is een verbinding met locatie Gravestein gerealiseerd.

In 2021 is het overgrote deel van de werkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig de uitgangspunten van de Ontwerpnoot. Op diverse locaties in het gebied is de onderbeplanting weggehaald zodat meer openheid in het gebied ontstaat en er meer is zicht op het strand, het speeleiland en de Waal. Door de extra financiële middelen vanuit de gemeente Ridderkerk voor de speeltoestellen ontstond ruimte om locatie Gravestein te verbinden met het recreatiegebied. Tezamen met de aanleg van een nieuwe voetgangersbrug is een extra wandelrondje ontstaan. In het gebied zijn diverse voorzieningen aangebracht zoals picknick banken en fietsenrekken. De beide entrees van het gebied zijn voorzien van een entreebord en frisse nieuwe informatieborden.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet (A)	Realisatie t/m 2020 (B)	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021 (C)	Realisatie t/m 2021 (B+C)	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
Kwaliteitsimpuls Wevershoek	2022	274.000	21.708	202.293	166.085	187.793	86.208	69%

Grondprijsbrief

De van bureau Kendes verkregen adviesnota is de grondprijsbrief 2021 verwerkt. Het schapsbestuur heeft ingestemd met de grondprijsbrief 2021. Het beschikbare budget is niet volledig gebruikt, het restant van de claim is vrijgevallen.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2020	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021	Realisatie t/m 2021	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)	(B+C)		
Actualisatie Grondprijsbrief	2021	6.300	0	2.483	2.483	2.483	3.817	39%

BBQ afvalbakken en bebording

Voor aanvang van her zomerseizoen zijn BBQ-bakken en de bijbehorende bebording geplaatst in het deelgebied in het gebied Spuiveld/Ziedewijdseland aan de Oude Maas. Het krediet loopt door t/m 2024 ter dekking van de beheerlast. Het gebruik van de bakken wordt gemonitord. Te zijner tijd zal - na evaluatie - een nader voorstel voor het al dan niet continueren van deze vorm van afvalinzameling worden voorgelegd.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2020	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021	Realisatie t/m 2021	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)	(B+C)		
BBQ afvalbakken en bebording Spuiveld en	2024	13.500	0	10.100	5.944	5.944	7.556	44%

Onderhandelingen uitbreiding Hotel ARA

Dit project heeft ARA hotel voorlopig on hold gezet, mede in gegeven door corona perikelen.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2020	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021	Realisatie t/m 2021	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)	(B+C)		
Uitbreiding hotel ARA Zwijndrecht	2022	30.000	0	0	0	0	30.000	0%

Optimaliseringsrichting NRIJ

Het Algemeen Bestuur heeft eind 2021 ingestemd met het uitwerken en doorvoeren van de eerste serie optimaliseringsvoorstellen (jaarschijf 1). In de maximale variant en indien alle voorstellen gerealiseerd kunnen worden, kan dit in 2022 leiden tot een daling van de beheeruitgaven met € 129.679. Dit project wordt in 2022 verder opgepakt.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2020	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021	Realisatie t/m 2021	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)	(B+C)		
Optimaliseringrichtingen NRIJ omvormingskosten jaarschijf 1	2022	75.000	0	0	0	0	75.000	0%

Haalbaarheidsonderzoek

Het Algemeen Bestuur heeft eind 2021 ingestemd met het uitvoeren van een nadere verkenning naar de haalbaarheid en uitwerking van optimaliseringsvoorstellen voor de jaren 2023 tot en met 2025 (jaarschijf 2/3 en 4). Dit project wordt in 2022 verder opgepakt.

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet (A)	Realisatie t/m 2020 (B)	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2021 (C)	Realisatie t/m 2021 (B+C)	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
Haalbaarheidsonderzoek schijf 2/3 en 4 uitv 2023-2025	2022	80.000	0	0	0	0	80.000	0%

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	151	-	500	260	240 V
Totaal lasten	151	-	500	260	240 V
Baten					
Deelnemersbijdrage	1.408.825	1.428.549	1.428.549	1.428.549	-
Overige structurele baten	1.261.774	1.273.365	1.273.365	1.273.365	-
Totaal baten	2.670.599	2.701.914	2.701.914	2.701.914	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	2.670.448	2.701.914	2.701.414	2.701.654	240 V
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	2.670.448	2.701.914	2.701.414	2.701.654	240 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	714.798	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	714.798	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	3.385.246	2.701.914	2.701.414	2.701.654	240 V

Toelichting:
Geen bijzonderheden

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
Gemeente Albrandswaard	184.386	13%
Gemeente Barendrecht	355.134	25%
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	225.938	16%
Gemeente Ridderkerk	337.390	24%
Gemeente Zwijndrecht	325.701	23%
	1.428.549	100%
Totaal	1.428.549	

3.4 Overhead

Wat hebben we bereikt?

Gewerkt wordt aan kwalitatief hoogwaardige bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap;
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap;
- financieel beleid, begroting en verantwoording.

Daarbij is rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied.

Tevens het voorbereiden van bestuursvergaderingen inclusief een verslaglegging van bestuursvergaderingen en het zorgdragen voor het uitvoeren van de actiepunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vond plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- Het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- Het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- Het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- Eerste aanspreekpunt zijn voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen;
- Het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- Het aanvragen van en verantwoording afleggen over de subsidiebijdragen 2021 van Provincie Zuid-Holland en gemeente Rotterdam.

Het Dagelijks Bestuur heeft in 2021 zeven keer vergaderd en het Algemeen Bestuur vier keer.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Bestuursproducten	Lasten	140.129	110.600	110.600	108.000	2.600 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(140.129)	(110.600)	(110.600)	(108.000)	2.600 V

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke regeling (Wet gemeenschappelijke regelingen en Algemene wet bestuursrecht). Ook het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur), behoren tot de juridische ondersteuning en advisering.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Juridische ondersteuning en advisering	Lasten	67.152	68.000	72.600	72.548	52 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(67.152)	(68.000)	(72.600)	(72.548)	52 V

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- uitvoeren van de interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, najaarsrapportage en jaarstukken;
- begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidie-controles, jaarrekeningcontrole);
- Werkzaamheden in het kader van de vennootschapsbelastingplicht.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Financiën	Lasten	85.908	104.400	91.900	82.000	9.900 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(85.908)	(104.400)	(91.900)	(82.000)	9.900 V

Toelichting

Geen bijzonderheden.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd / ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van het toereikend zijn van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden* H/M/L	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Structureel	PM	Gemiddeld	PM
2. Pendrechtse Molen	Structureel	135.000	Hoog	108.000
3. Economische grondzaken	Incidenteel en structureel	PM	Gemiddeld	PM

* De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Risico 1: Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten dan wel wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 2: Pendrechtse Molen (onverwachte gebreken)

Het is denkbaar dat een gebrek aan het object wordt geconstateerd, dat meer kost dan het gereserveerde budget. Via actualisering van de notitie 'Risico's m.b.t. de Pendrechtse Molen' is bovenstaand risico onderbouwd. In lijn met de huidige nota Grondbeleid zou verkoop van de molen aan de orde zijn. In het recente verleden is geprobeerd de molen te vermarkten, maar dat is geen haalbare zaak gebleken. Mocht zich een koper voor € 1 melden, die de molen en grond openbaar toegankelijk wil houden dan wordt daar onmiddellijk op ingesprongen.

Risico 3: Economische grondzaken

Bodemverontreiniging. In een gebied als IJsselmonde kunnen milieuverontreinigingen aanwezig zijn die momenteel niet bij het schap bekend zijn en waarvan de veroorzaker na ontdekking niet kan worden aangesproken. In een aantal gevallen kan het schap echter wel verantwoordelijk gehouden worden voor de kosten van sanering. De kosten hiervoor zullen pas bekend worden wanneer een dergelijke milieuverontreiniging wordt aangetroffen.

In een groot aantal gebieden binnen IJsselmonde bevindt zich vervuild havenslib-

Wanneer er nieuwe ontwikkelingen komen voor bestaande gebieden, zal nagegaan moeten worden of er vervuiling is. Indien er sprake is van vervuiling zal eerst een saneringsplan moeten worden opgesteld.

Groot onderhoud (verhuurde) panden (bijzonder risico): Het schap is verantwoordelijk voor uitvoering van het groot onderhoud van al haar in eigendom zijnde panden, ook degene die zij heeft verhuurd. Dit is niet in TBM opgenomen. Tevens is zij verantwoordelijk voor de risico's aan de opstal (waarvoor een opstalverzekering is afgesloten).

Groot onderhoud (verhuurde) gronden (Incidenteel risico): In beginsel is NRIJ verantwoordelijk voor het groot onderhoud van de gronden en daarop aanwezige beplanting (denk aan essentakziekte), oevers e.d., mits de huurder het dagelijks onderhoud naar behoren heeft uitgevoerd.

Economische crisis / COVID-19 (bijzondere contractrisico): als gevolg van de economische crisis en van de overheidsmaatregelen die getroffen zijn om COVID-19 in te dammen, is het niet uitgesloten dat dit tot betalingsproblemen bij uw relaties leidt. Vele gesprekken over onder andere betalingsregelingen zullen volgen, met als mogelijk meest ingrijpende stap opzegging van de overeenkomst.

COVID-19 (Corona)

Het COVID-19 (Corona) virus heeft financiële gevolgen gehad voor de jaarrekening 2021. Voornamelijk in de debiteurenpositie, hiervoor is een voorziening getroffen in de jaarrekening 2021. Naar verwachting zal COVID19 ook in 2022 en wellicht de jaren daarna op veel beleidsterreinen van onze begroting impact hebben. Hoe groot de financiële impact zal zijn is onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen.

Na aftrek van de lopende claims op de reserves van € 108.000 euro is de stand van de Algemene Reserve per eind 2021 ca € 432.000.

De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 108.000. De berekening van het weerstandsvermogen komt dan uit op een ratio van >2 met een bijbehorend waarderingscijfer A. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2021
netto schuldquote	-107%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-107%
solvabiliteitsratio	63%
structurele exploitatieruimte	197%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De Provincie Zuid-Holland gebruikt de volgende signaleringswaarden:

Kengetal	gezond	neutraal	risicovol
netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen.

Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is

Programma groot onderhoud

In 2021 was het uitvoeren van groot onderhoud aan de beplantingen in de Johannapolder gepland. Gelet op de impact van de uit te voeren werkzaamheden, mede door de grootschalige aantasting door essentaksterfte, is besloten de werkzaamheden een jaar uit te stellen. In de tussenliggende periode wordt een proces met de omgeving doorlopen om te komen tot een gedragen plan. Gelet op het voorgaande zijn er zijn er (behoudens enkele individuele bomen die uit veiligheidsoverwegingen verwijderd zijn) geen bomen gerooid en heeft er geen herplant plaatsgevonden.

Het in 2021 geplande groot onderhoud aan asfaltverhardingen is een jaar uitgesteld. Reden hiervoor is dat in 2021 is veel aandacht nodig was voor het op orde en schoon houden van de gebieden in verband met COVID-19. Waar mogelijk zijn werkzaamheden die een lagere urgentie hadden uitgesteld. Ook de in 2021 geplande baggerwerkzaamheden zijn een jaar uitgesteld. Om eventuele bestuursrechtelijke maatregelen te voorkomen zijn afspraken gemaakt met waterschap Hollandse Delta.

Verder is het programma groot onderhoud 2021 zonder vermeldenswaardige afwijkingen uitgevoerd. Er is groot en vervangingsonderhoud uitgevoerd aan o.a. elementen- en aan halfverhardingen. Ook zijn de ballenlijnen van de zwemlocaties geïnspecteerd en waar nodig gerepareerd en vervangen. Tenslotte heeft een extern bureau de bruggen en aanlegvoorzieningen geïnspecteerd. Met de resultaten van deze inspectie is de meerjarenplanning groot onderhoud geactualiseerd.

In onderstaande tabel is het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud te zien voor de komende jaren.

	2021	2022	2023	2024	2025
Stand voorziening Groot onderhoud per 01-01	1.616.658	1.992.696	1.573.029	1.875.959	1.772.683
Dotatie	549.800	616.600	616.600	616.600	616.600
Extra dotatie	261.202	261.202	261.202	261.202	261.202
Werkelijke uitgaven 2021 M	310.512				
Werkelijke uitgaven 2021 P	124.452				
planning materiële uitgaven		603.467	442.210	754.675	1.083.887
planning personele uitgaven		181.040	132.663	226.403	325.166
materiële uitgaven op werken uit jaarschijf 2021		394.586			
personele uitgaven op werken uit jaarschijf 2021		118.376			
Stand voorziening groot onderhoud per 31-12	1.992.696	1.573.029	1.875.959	1.772.683	1.241.432

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Er is voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. In 2021 zijn geen vaste geldleningen aangegaan. Er zijn op balansdatum 2021 meerdere uitstaande geldleningen zonder renteherziening gedurende de looptijd. Er is geen sprake van herfinanciering. Derhalve is er geen renterisico.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. De drempel van € 1.000.000 is in 2021 niet overschreden. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

EMU-saldo

Berekening EMU-saldo 2021 (x 1.000)		
Omschrijving	Telling	Jaarstukken
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+/+	216
Afschrijvingen tlv de exploitatie	+/+	34
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+/+	376
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-/-	-37
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht op investeringen in (im)materiële vaste activa	+/+	0
Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken	-/-	0
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-/-	0
Aandeel in EMU-saldo		663

4.4 Grondbeleid

Algemeen

In 2016 is door het toenmalig schapsbestuur het grondbeleid vastgesteld, waarin de volgende uitgangspunten centraal staan:

- Grond is een middel en geen doel.
- Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond en vastgoed wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden tussen enerzijds grond en vastgoed en anderzijds maatschappelijke of commerciële (verdien)modellen van derden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten. Door het aanhoudende herstel van de economie zal de investeringsbereidheid bij ontwikkelende partijen toenemen, maar concrete investeringsvoorbeelden zijn nog niet voor handen.

Schapsspecifiek

In programma 'Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden' en 'ontwikkelingen' van de begroting wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico's.

Grondpositie per 31 december 2020:

Deze tabel betreft de grondpositie. Hierin zijn niet meegenomen de gronden die het schap op basis van persoonlijke overeenkomsten (o.a. huur) in gebruik en onderhoud heeft. Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2020.

Oppervlakte:		Toelichting mutatie:
01-01-2021	532,6 ha	
mutatie	15,6 ha	27 oktober 2021: grondverkrijging Polder Buitenland
31-12-2021	548,2 ha**	

* Oppervlakte in hectares, afgerond op halve hectares

4.5 Bedrijfsvoering

De afspraken over de dienstverlening door Staatsbosbeheer aan het natuur- en recreatieschap zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst (SOK).

De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer blijkt uit de volgende tabel.

Productomschrijving	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Overhead	Totaal
Gebiedsbeheer	713.900				713.900
Economisch beheer	53.300				53.300
Regelgeving & handhaving	173.400				173.400
Communicatie	12.200				12.200
Planvorming & gebiedsontwikkeling		122.400			122.400
Bestuursproducten				35.614	35.614
Juridische ondersteuning & advisering				64.600	64.600
Financiën				66.700	66.700
Subtotaal	952.800	122.400	-	166.914	1.242.114
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud	124.452				124.452
Totaal					1.366.566

JAARREKENING 2021

5.1 Balans per 31 december 2021

ACTIVA	31 december 2021	31 december 2020
Vaste activa		
Materiële vaste activa	2.453.520	2.524.366
Investerings met een economisch nut	154.099	163.033
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.299.421	2.361.333
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	4.314.729	3.965.309
Vorderingen op openbare lichamen	212.139	170.872
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	3.998.373	3.625.328
Overige vorderingen	104.217	169.109
Liquide middelen	10.053	184.065
Banksaldi	10.053	184.065
Overlopende activa	181.287	292.007
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	114.165	225.130
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	67.122	66.877
Totaal	6.959.589	6.965.747

PASSIVA	31 december 2021	31 december 2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen	4.398.368	4.330.503
Algemene reserve	432.104	451.077
Bestemmingsreserves	3.730.930	3.851.486
Gerealiseerde resultaat	235.334	27.940
Vorzieningen	1.992.696	1.616.658
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.992.696	1.616.658
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	318.796	363.524
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	317.646	363.024
Waarborgsommen	1.150	500
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	51.784	204.721
Overige schulden	51.784	204.721
Overlopende passiva	197.945	450.341
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	108.002	26.183
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	89.943	422.446
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-	1.712
Totaal	6.959.589	6.965.747

5.2 Overzicht van baten en lasten 2021

Programma	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Programma Beheer, Onderhoud en Exploitatie	3.034.463	2.899.600	3.220.227	3.162.931	57.296 V
Programma Ontwikkelingen	120.700	122.400	122.400	126.899	4.499 N
Algemene dekkingsmiddelen	151	-	500	260	240 V
Overhead	293.190	283.000	275.100	262.548	12.552 V
Totaal lasten	3.448.504	3.305.000	3.618.227	3.552.639	65.588 V
Baten					
Programma Beheer, Onderhoud en Exploitatie	800.344	735.200	820.700	986.446	165.746 V
Programma Ontwikkelingen	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	2.670.599	2.701.914	2.701.914	2.701.914	-
Overhead	-	-	-	-	-
Totaal baten	3.470.943	3.437.114	3.522.614	3.688.360	165.746 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	22.438	132.114	(95.613)	135.721	231.334 V
Kredieten					
Lasten kredieten	21.092	-	396.002	72.448	323.554 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	65.813	-	343.132	4.591	338.541 N
Saldo kredieten	44.721	-	(52.870)	(67.857)	14.987 N
Totaal saldo van baten en lasten	67.159	132.114	(148.483)	67.865	216.348 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	1.798.711	147.114	185.089	166.089	19.000 V
Onttrekking reserves	1.759.492	15.000	333.572	333.558	14 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	(39.219)	(132.114)	148.483	167.469	18.986 V
Gerealiseerd resultaat	27.940	-	-	235.334	235.334 V

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en – baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) daarvoor geeft. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Het bestuur heeft een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijke toekomstscenario's voor het recreatieschap. Een nadere uitwerking van een voorkeursscenario('s) moet nog plaatsvinden en de uitkomst daarvan is mede bepalend voor de toekomst van het schap.

De huidige waarderingsgrondslagen zijn voor 2021 gehandhaafd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur.

De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	10-35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	20-45 jaar
- machines, apparaten en installaties	10 jaar
- overige materiële vaste activa	5-35 jaar

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

1. Investerings met economisch nut
2. Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings met economisch nut

Investerings met economisch nut worden geactiveerd.

Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De banksaldi worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa (nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Dit betreft de Algemene Reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

Voorzieningen

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer, de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva

Deze posten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Investerings in de openbare ruimte met een economisch nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een economisch nut had het volgende verloop:

Investerings met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Bedrijfsgebouwen	163.033	0	8.933	0	0	154.099
	163.033	0	8.933	0	0	154.099

De bedrijfsgebouwen worden lineair afgeschreven in 10-35 jaar, i.c. is dat € 8.933 per jaar.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en Terreinen	1.916.993	0	0	0	0	1.916.993
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	245.971	0	24.430	0	0	221.541
Overige materiële activa	571	0	138	0	0	434
Ten laste van Reserve Afschrijvingen:						
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	72.562	0	2.073	0	0	70.489
Overige materiële activa	60.655	0	2.426	0	0	58.229
activa in bewerking:						
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	64.581	289.291	0	260.268	61.868	31.736
	2.361.333	289.291	29.067	260.268	61.868	2.299.421

Activa in bewerking waarvan de bewerking is afgerond en welke in gebruik wordt genomen wordt gepresenteerd naar de categorie Grond-, weg- en waterbouwkundige werken en overige activa. Deze presentatie is te zien in kolom "afgeronde activa". Vanaf het moment van afronding bewerking en ingebruikname vindt afschrijving plaats.

Flottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

Vorderingen op openbare lichamen

	2021	2020
Debiteuren	212.139	170.872
Totaal	212.139	170.872

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	2021	2020
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	3.998.373	3.625.328
	3.998.373	3.625.328

Sinds 2014 is het schatkistbankieren van toepassing. Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was. De drempel is in 2021 niet overschreden. (NB de drempel is per 1 juli 2021 aangepast naar 1.000.000, ook de oude drempel van 250.000 euro is niet overschreden.)

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)						
Verslagjaar						
(1)	Drempelbedrag	1000				
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	89	160	130	143	
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	911	840	870	857	
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-	
(1) Berekening drempelbedrag						
Verslagjaar						
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	3.413				
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	3.413				
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-				
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	1000				
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen						
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	8.039	14.515	11.987	13.142	
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92	
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	89	160	130	143	

Overige vorderingen

	2021	2020
Debiteuren	164.876	275.985
Vooziening dubieuze debiteuren	60.659	106.876
Per saldo	104.217	169.109

Liquide middelen

Banksaldi

	2021	2020
Rekening-courant bank	10.053	184.065
	10.053	184.065

Overlopende activa

- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkering met een specifiek bestedingsdoel

Project	Saldo 1-1-2021	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2021
Rijksbijdrage				
SNL Natuurbeheer subsidie	92.208	92.208	92.208	92.208
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Kwaliteitsimpuls Hooge Nesse	0	0		0
Polder Buiten van Zwijndrecht	94.347	12.740	94.347	12.740
Pendrechtse Molen	33.948		33.948	0
Kwaliteitsverbetering ruiterspaden	4.627	4.590	0	9.217
	132.922	17.330	128.295	21.957
Totaal	225.130	109.538	220.503	114.165

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde

bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2021	2020
Nog te ontvangen bedragen	30.869	25.224
Nog te ontvangen bedragen - energie	4.132	0
Compensabele BTW	3.805	38.168
Vooruitontvangen facturen - huren	24.783	0
Vooruitontvangen facturen - verzekering	3.533	3.485
	67.122	66.877

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2021	Bestemming Resultaat 2020	Toevoegingen in 2021	Onttrekkingen in 2021	Stand per 31-12-2021	Claims na 2021
Algemene Reserve	451.077	27.940	0	46.913	432.104	0
Totaal Algemene Reserve	451.077	27.940	0	46.913	432.104	0
Bestemmingsreserves						
Investeringsreserve	1.515.440	0	0	5.944	1.509.496	65.556
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	460.306	0	0	0	460.306	0
Reserve vervangingsinvesteringen	50.020	0	100.414	0	150.434	0
Reserve Pendrechtse Molen	201.694	0	27.700	15.000	214.394	199.394
Afschrijvingsreserve	133.217	0	0	4.499	128.718	128.717
Reserve besparingen	184.798	0	37.975	0	222.773	241.773
Egalisatiereserve Groot Onderhoud	1.306.011	0	0	261.202	1.044.809	1.044.809
Provinciale reserves	0	0	0	0	0	
Totaal bestemmingsreserves	3.851.486	-	166.089	286.645	3.730.930	1.680.249
Totaal	4.302.563	27.940	166.089	333.558	4.163.034	1.680.249

Het beslag op de investeringsreserve betreft het restant krediet voor de kwaliteitsimpuls Wevershoek (28K), het restant voor het krediet BBQ Bakken (8K) en het krediet voor de uitbreiding hotel ARA (30K).

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

	2021	2020
Saldo 1 januari	451.077	945.040
Bij: resultaatbestemming	27.940	312.490
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	46.913	806.453
Saldo 31 december	<u>432.104</u>	<u>451.077</u>

Specificatie onttrekkingen:

- voorziening groot onderhoud	
- dekking Essentaksterfte	44.430
- Actualisatie Grondprijnsbrief	<u>2.483</u>
Totaal onttrekkingen	<u>46.913</u>

BESTEMMINGSRESERVES

a) Investeringsreserve

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	2021	2020
Saldo 1 januari	1.515.440	1.488.079
Bij: bestemming resultaat	0	0
Bij: toevoegingen	0	116.388
Af: Onttrekkingen	5.944	89.027
Saldo 31 december	<u>1.509.496</u>	<u>1.515.440</u>

Specificatie onttrekkingen:

Kredieten	
- BBQ Bakken Spuiveld/Ziedewijdseland	5.944
Totaal onttrekkingen	<u>5.944</u>

b) Reserve Bestemmingsreserve herinrichting Zuidelijk Randpark

De Reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark is bestemd voor het gelijknamige recreatiegebied op de grens van de gemeenten Barendrecht en Rotterdam. Het park ligt pal ten noorden van de A15/Betuwespoorlijn en bestaat uit verschillende deelgebieden. Met deze reserve worden de kosten gedekt die nodig zijn om het Zuidelijk Randpark opnieuw in te richten als recreatiegebied. Deze herinrichting is het gevolg van de aanleg van de Betuwelijn en Tramplus. Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde heeft geld ontvangen voor de verkoop van gronden aan de Nederlandse

Spoorwegen voor de aanleg van de Betuweroute. Met deze middelen is geherinvesteerd in het park om de gevolgen van de aanleg van de Betuweroute te compenseren (kwaliteitsimpuls). Met het overgebleven geld is deze reserve gevormd. De kosten voor de aanleg van de Blauwe Verbinding deeltracé Zuidelijk Randpark worden deels ten laste van deze reserve gebracht.

	2021	2020
Saldo 1 januari	460.306	460.306
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	460.306	460.306

c) Reserve voorfinanciering Johannapolder

Het doel van de Reserve voorfinanciering Johannapolder is het dekken van investeringen in de openbare ruimte voor het project ontwikkeling Johannapolder.

	2021	2020
Saldo 1 januari	0	725.610
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	725.610
Saldo 31 december	0	0

d) Reserve voorfinanciering Johannapolder II

Aan de reserve voorfinanciering Johannapolder II worden de gerealiseerde grondopbrengsten in de Johannapolder toegevoegd teneinde deze te gebruiken voor de ontwikkeling (kwaliteitsimpuls) van de Johannapolder.

	2021	2020
Saldo 1 januari	0	107.805
Bij: toevoegingen	0	19.000
Af: Onttrekkingen	0	126.805
Saldo 31 december	0	0

e) Reserve vervangingsinvesteringen

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	2021	2020
Saldo 1 januari	50.020	50.020
Bij: toevoegingen	100.414	0
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	150.434	50.020

Specificatie toevoegingen:

a conform begrotingswijziging	100.414
Totaal toevoegingen	100.414

f) Reserve Pendrechtse Molen

Het doel van deze reserve is het dekken van de onderhoudskosten van de Pendrechtse Molen.

	2021	2020
Saldo 1 januari	201.694	173.994
Bij: resultaatbestemming	0	0
Bij: toevoegingen	27.700	27.700
Af: Onttrekkingen	15.000	0
Saldo 31 december	<u>214.394</u>	<u>201.694</u>

Specificatie toevoegingen:

- conform programma begroting	<u>27.700</u>
Totaal toevoegingen	<u>27.700</u>

Specificatie onttrekkingen:

- Afronding Pendrechtse Molen	<u>15.000</u>
Totaal onttrekkingen	<u>15.000</u>

g) Reserve afschrijvingen

Het doel van deze reserve is het dekken van de afschrijvingslasten van projecten die geactiveerd zijn conform nieuwe BBV regelgeving

	2021	2020
Saldo 1 januari	133.217	0
Bij: toevoegingen	0	133.217
Af: Onttrekkingen	4.499	0
Saldo 31 december	<u>128.718</u>	<u>133.217</u>

Specificatie onttrekkingen:

a conform afschrijvingstaat	<u>4.499</u>
Totaal onttrekkingen	<u>4.499</u>

h) Reserve besparingen

De reserve besparingen heeft als doel het financieren van investeringen die leiden tot een afname in de onderhoudskosten.

	2021	2020
Saldo 1 januari	184.798	0
Bij: toevoegingen	37.975	184.798
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	222.773	184.798

Specificatie toevoegingen:
 - resultaat najaarsrapportage 2021
 Totaal toevoegingen

37.975
37.975

i) Egalisatiereserve groot onderhoud

De reserve heeft ten doel om tot en met 2025 het tekort op de voorziening groot onderhoud te egaliseren door middel van een jaarlijkse extra dotatie van 261.202

	2021	2020
Saldo 1 januari	1.306.011	0
Bij: toevoegingen	0	1.567.213
Af: Onttrekkingen	261.202	261.202
Saldo 31 december	1.044.809	1.306.011

Specificatie onttrekkingen:
 - extra dotatie voorziening groot onderhoud
 Totaal onttrekkingen

261.202
261.202

j) Provinciale reserve

Vanuit de boekjaarsubsidie is vanuit PZH vastgesteld dat van het positieve resultaat een deel naar de reserve Provinciale gelden gaat.

	2021	2020
Saldo 1 januari	0	0
Bij: toevoegingen	0	105.174
Af: Onttrekkingen	0	105.174
Saldo 31 december	0	0

Note: De beschikking over het boekjaar 2021 is nog niet beschikbaar.

GEREALISEERD RESULTAAT

	2021	2020
Gerealiseerd resultaat	235.334	27.940
	235.334	27.940

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2021	Toevoegingen in 2021	Onttrekkingen in 2021	Stand per 31-12-2021
Onderhoudsegalisatievoorziening	1.616.658	811.002	434.964	1.992.696
Totaal	1.616.658	811.002	434.964	1.992.696

ONDERHOUDSEGLISATIEVOORZIENINGEN

a) Voorziening groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

	2021	2020
Saldo 1 januari	1.616.658	1.071.562
Bij: toevoegingen	811.002	811.002
Af: Aanwendungen	434.964	265.906
Saldo 31 december	<u>1.992.696</u>	<u>1.616.658</u>

Specificatie toevoegingen:

- toevoeging conform begroting	549.800
- toevoeging vanuit egalisatie reserve groot onderhoud	<u>261.202</u>
Totaal toevoegingen	<u>811.002</u>

Specificatie aanwendungen:

- uitgevoerde werkzaamheden groot onderhoud	<u>434.964</u>
Totaal aanwendungen	<u>434.964</u>

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van binnenlandse banken

en overige financiële instellingen

	2021	2020
Saldo 1 januari	363.024	408.402
Af: aflossing	45.378	45.378
Saldo per 31 december	<u>317.646</u>	<u>363.024</u>

De rentelasten voor het boekjaar bedragen € 15.831.

Waarborgsommen

	2021	2020
Boekwaarde 1 januari	500	1.000
Vermeerderingen	650	0
Aflossingen	0	500
Saldo per 31 december	1.150	500

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	2021	2020
Crediteuren	51.784	204.721
Totaal	51.784	204.721

De daling ten opzichte van het eindsaldo 2020 wordt verklaard door de factuur betreffende de dienstverlening voor bestuursproducten. In 2021 is deze factuur pas eind december ontvangen.

Overlopende passiva

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	2021	2020
Nog te betalen rente	1.245	1.423
Nog te ontvangen facturen	106.757	24.760
Totaal	108.002	26.183

De nog te betalen lasten betreffen lasten die in 2021 zijn geboekt maar waarvan nog geen facturen zijn ontvangen.

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Project	Saldo 1-1-2021	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen, bestede of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2021
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Wevershoek	121.006	106.000	137.063	89.943
Uitvoering Polder Buiteland fase 2	301.440		301.440	0
Totaal	422.446	106.000	438.503	89.943

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	2021	2020
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen/Gem.Zwijndrecht	0	1.712
Totaal	0	1.712

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïncasseerd.

De belangrijkste resterende verplichting (> € 100.000) per eind 2021 voor dit schap is:

* Samenwerkingsovereenkomst Recreatieschap en Staatsbosbeheer € 1.037.200

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft financiële gevolgen gehad voor de jaarrekening 2021. Voornamelijk in de debiteurenpositie, hiervoor is een voorziening getroffen in de jaarrekening 2021. Naar verwachting zal COVID19 ook in 2022 en wellicht de jaren daarna op veel beleidsterreinen van onze begroting impact hebben. Hoe groot de financiële impact zal zijn is onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2021

Programma – Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Programma Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Inrichting, beheer en exploitatie	2.851.463	2.701.000	3.027.527	2.966.088	61.439 V
Communicatie	12.000	24.400	19.300	23.443	4.143 N
Regelgeving en Handhaving	171.000	174.200	173.400	173.400	-
Totaal lasten	3.034.463	2.899.600	3.220.227	3.162.931	57.296 V
Baten					
Inrichting, beheer en exploitatie	800.344	735.200	820.700	986.446	165.746 V
Communicatie	-	-	-	-	-
Regelgeving en Handhaving	-	-	-	-	-
Totaal baten	800.344	735.200	820.700	986.446	165.746 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	(2.234.119)	(2.164.400)	(2.399.527)	(2.176.485)	223.042 V
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	28.568	64.021	35.453 N
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	13.568	4.591	8.977 N
Saldo kredieten	-	-	(15.000)	(59.430)	44.430 N
Totaal saldo van baten en lasten	(2.234.119)	(2.164.400)	(2.414.527)	(2.235.915)	178.612 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	1.779.711	128.114	128.114	166.089	37.975 N
Onttrekking reserves	261.202	15.000	295.702	320.632	24.930 V
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	(1.518.509)	(113.114)	167.588	154.543	13.045 N
Gerealiseerd resultaat	(3.752.628)	(2.277.514)	(2.246.939)	(2.081.372)	165.567 V

Minder kosten:

- In 2021 is veel aandacht uitgegaan naar het op orde en schoon houden van de gebieden in verband met COVID-19. Hierdoor kon een aantal geplande werkzaamheden die een lagere urgentie hadden niet uitgevoerd. Het betreft in hoofdzaak herstel- en reparatiewerkzaamheden aan elementenverhardingen en bitumineuze verhardingen. Dit veroorzaakt een onderschrijding van € 64.000

Meer kosten

- In verband met COVID-19 zijn de toiletvoorzieningen extra schoongemaakt. Dit veroorzaakt een overschrijding van € 44.000

Meer baten:

- Subsidie ontvangsten op de kosten voor de Pendrechtse Molen (12.000) en een verkoop van een trekker (15.000) welke niet meer in gebruik was.
- Op eerder oninbaar geachte vorderingen zijn toch ontvangsten binnengekomen (167.000).

Toevoeging reserves

De toevoeging aan de reserves is budgettair in programma Overhead verantwoord. (-38.000)

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging
afb. vz. dub. debiteuren	145.654		- Dot voorz Dub.Deb.	99.437	100.000
doorbelasting OZB 2019, 2020	10.573		- Afschr. tlv reserve	0	4.500
<i>Kredieten</i>			<i>Kredieten</i>		
- Kwaliteitsverbetering ruiterspaden ZH	4.591	13.568	- Kwaliteitsverbetering ruiterspaden ZH	4.591	13.568
			- Onderhoud Pendrechtse molen	15.000	15.000
			- Essentaksterfte	44.430	0
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>			<i>Toevoegingen aan reserves</i>		
- Reserve Pendrechtse Molen	15.000	30.000	- Reserve Pendrechtse Molen	27.700	27.700
- Algemene Reserve	44.430	0	- Reserve Besparingen	37.975	0
- Egalisatiereserve GO	261.202	261.252	- Reserve vervangingsinvesteringen	100.414	100.414
- Afschrijvingsreserve	0	4.500			
Totaal	481.450	309.320	Totaal	329.547	261.182
Saldo	151.903	48.138			

Programma – Ontwikkeling

Programma Ontwikkelingen	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Planvorming & gebiedsontwikkeling	120.700	122.400	122.400	126.899	4.499 N
Totaal lasten	120.700	122.400	122.400	126.899	4.499 N
Baten					
Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(120.700)	(122.400)	(122.400)	(126.899)	4.499 N
Kredieten					
Lasten kredieten	12.412	-	367.434	8.427	359.007 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	65.813	-	329.564	-	329.564 N
Saldo kredieten	53.401	-	(37.870)	(8.427)	29.443 V
Totaal saldo van baten en lasten	(67.299)	(122.400)	(160.270)	(135.326)	24.944 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	19.000	19.000	19.000	-	19.000 V
Onttrekking reserves	743.812	-	37.870	12.926	24.944 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	724.812	(19.000)	18.870	12.926	5.944 N
Gerealiseerd resultaat	657.513	(141.400)	(141.400)	(122.400)	19.000 V

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging
-			- Afschr. tlv reserve	4.499	0
Kredieten			Kredieten		
- Diverse kredieten, zie tabel in programmaverantwoording			- Diverse kredieten, zie tabel in programmaverantwoording		
- Polder Buiten van Zwijndrecht	0	152.558	- Polder Buiten van Zwijndrecht	0	152.558
- Kwaliteitsimpuls Wevershoek	0	177.006	- Kwaliteitsimpuls Wevershoek	0	202.293
			- Actualisatie Grondprijsbrief	2.483	2.483
			- BBQ Bakken Spuiveld/Ziedewijdseland	5.944	10.100
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Investeringsreserve, dekking kredieten	8.242	35.387	- Reserve Besparingen	0	19.000
- Algemene reserve, dekking kredieten		2.483			
- Afschrijvingsreserve	4.499	0			
Totaal	12.741	367.434	Totaal	12.926	386.434
Saldo				185	19.000

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	151	-	500	260	240 V
Totaal lasten	151	-	500	260	240 V
Baten					
Deelnemersbijdrage	1.408.825	1.428.549	1.428.549	1.428.549	-
Overige structurele baten	1.261.774	1.273.365	1.273.365	1.273.365	-
Totaal baten	2.670.599	2.701.914	2.701.914	2.701.914	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	2.670.448	2.701.914	2.701.414	2.701.654	240 V
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	2.670.448	2.701.914	2.701.414	2.701.654	240 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	714.798	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	714.798	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	3.385.246	2.701.914	2.701.414	2.701.654	240 V

Overzicht van de incidentele baten en lasten

nvt

Overhead

Overhead	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	293.190	283.000	275.100	262.548	12.552 V
Totaal lasten	293.190	283.000	275.100	262.548	12.552 V
Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(293.190)	(283.000)	(275.100)	(262.548)	12.552 V
Kredieten					
Lasten kredieten	8.680	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(8.680)	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	(301.870)	(283.000)	(275.100)	(262.548)	12.552 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	37.975	-	37.975 V
Onttrekking reserves	39.680	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	39.680	-	(37.975)	-	37.975 V
Gerealiseerd resultaat	(262.190)	(283.000)	(313.075)	(262.548)	50.527 V

Toevoeging reserves

De werkelijke toevoeging is in programma beheer, inrichting en exploitatie geboekt (38.000).

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
-			- Bestuurlijke opdracht		
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve			- Reserve Besparingen	0	37.975
- Investeringsreserve, dekking kredieten					
Totaal	0	0	Totaal	0	37.975
Saldo					37.975

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel
Omschrijving programma				
Programma Beheer, onderhoud en exploitatie	128.114	27.700	27.700	27.700
Programma Ontwikkeling	19.000	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0		0	
Overhead	37.975		0	
Totaal	185.089	27.700	27.700	27.700

Onttrekkingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel
Omschrijving programma				
Programma Beheer, onderhoud en exploitatie	295.702		320.632	
Programma Ontwikkeling	37.870		26.212	
Algemene dekkingsmiddelen	0		0	
Overhead	0		0	
Totaal	333.572	0	346.844	0

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Staatsbosbeheer van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2021 is € 209.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

De individuele bezoldiging van de directie en Toezichthouders, die ook dient als verantwoording in het kader van de WNT zijn in onderstaande tabellen gespecificeerd:

1a. Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking:

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Staatsbosbeheer van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2021 is € 209.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

De individuele bezoldiging van de directie en Toezichthouders, die ook dient als verantwoording in het kader van de WNT zijn in onderstaande tabellen gespecificeerd:

Gegevens 2021	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur Staatsbosbeheer
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	.ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	184.971
Beloningen betaalbaar op termijn	23.638
<i>Subtotaal</i>	<i>208.609</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	208.609
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2020	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur Staatsbosbeheer
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01/ 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	.ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	193.240
Beloningen betaalbaar op termijn	22.747
<i>Subtotaal</i>	<i>215.987</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000
Bezoldiging	215.987

Behalve de heer S. Thijsen zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking in 2021 en die een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

In 2021 zijn geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Tabel 'Toezichthoudende topfunctionarissen'

Gegevens 2021					
bedragen x € 1	C. Insinger	W. Draijer	M. Doorewaard	G. Jansen	J. Stokkers
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12
Bezoldiging					
Bezoldiging	20.000	0	15.000	15.000	11.524
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	31.350	20.900	20.900	20.900	20.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Bezoldiging	20.000	0	15.000	15.000	11.524
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.	N.V.T.
Gegevens 2020					
bedragen x € 1	C. Insinger	W. Draijer	M. Doorewaard	G. Jansen	J. Stokkers
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12
Bezoldiging					
Bezoldiging	20.000	0	15.000	15.000	11.524
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	30.150	20.100	20.100	20.100	20.100

De heer Draijer heeft in de vergadering van de Raad van Toezicht van 18 december 2015 medegedeeld af te zien van de vergoeding voor zijn werkzaamheden voor de Raad.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

Bestuurslid	functie(s)	duur van het dienstverband in het boekjaar (hele jaar = 1)
dhr. P.J.W. Luijendijk	voorzitter	1
mw. J.E.T.M. van Dongen	plaatsvervangend voorzitter	1
dhr. P.W.J. Meij	Lid DB	1
dhr. L.M. Heezen	Lid DB	1
dhr. R. Lafleur	Lid DB	1
dhr. A. Kooijman	Lid AB	1
mw. J. Oelfke- ten Seldam	Lid AB	1
mw. P.J. van Nes-de Man	Lid AB	1
mw. H.E. Berg	Lid AB	1
dhr. S. van der Kaaij	Lid AB	1

In de kolom "duur van het dienstverband" is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld.

In de kolom "duur van het dienstverband" is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld. De genoemde vergoedingen zijn over 2021 nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens van € 209.000.

5.6 Overige gegevens

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Onderstaande tabellen geven inzicht in de leden van het Dagelijks Bestuur en de leden van het Algemeen bestuur van het natuur- en recreatieschap IJsselmonde op 31 december 2021.

Leden Dagelijks Bestuur

Gemeente	Naam	Nevenfuncties
Barendrecht	Dhr. P.J.W. Luijendijk	https://www.barendrecht.nl/wethouder-peter-luijendijk-cda
Albrandswaard	Dhr. L.M. Heezen	https://www.albrandswaard.nl/wethouder-martijn-heezen-stem-lokaal
Ridderkerk	Dhr. P.W.J. Meij	https://www.ridderkerk.nl/wethouder-peter-meij-cda
Hendrik-Ido-Ambacht	Dhr. R.J. Lafleur	https://www.h-i-ambacht.nl/Politiek_Bestuur/Totaaloverzicht_Politiek_en_Bestuur/College_van_Burgemeester_en_wethouders
Zwijndrecht	Mw. J.E.T.M. van Dongen	https://www.zwijndrecht.nl/Bestuur/College_van_BW/Samenstelling_portefeuilleverdeling/Jacqueline_van_Dongen

Leden Algemeen Bestuur

Gemeente	Naam	Nevenfuncties
Barendrecht	Dhr. A. Kooijman	https://barendrecht.raadsinformatie.nl/leden/lid/117673/A.%20Kooijman
Albrandswaard	Dhr. S. van der Kaaij	https://raad.albrandswaard.nl/Wie-is-wie/sander-van-der-kaaij/algemeen
Ridderkerk	Mw. P.J. van Nes-de Man	https://raad.ridderkerk.nl/Organisatie/mevrouw-p.i.-petra-van-nes--de-man/algemeen
Hendrik-Ido-Ambacht	Mw. J. Oelfke-ten Seldam	https://www.h-i-ambacht.nl/Politiek_Bestuur/Totaaloverzicht_Politiek_en_Bestuur/Gemeenteraad/Raadsfracties
Zwijndrecht	Mw. H.E. Berg	https://zwijndrecht.notubiz.nl/leden/lid/80530/lekje%20Berg

5.7 Bijlage taakvelden

Verdeling taakvelden	lasten 2021	baten 2021	saldo 2021
0.4 - Overhead	262.548	-	262.548-
0.5 - Treasury	260	-	260-
0.8 - Overige baten en lasten	166.089	333.558	167.469
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.362.278	2.264.402	1.097.876-
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	1.428.549	1.428.549
Totaaltelling lasten en baten	3.791.175	4.026.509	235.334

Concept Accountantsverslag

Recreatieschap Natuur- en Recreatieschap Ijsselmonde
Boekjaar 2021

Vertrouwelijk

Aan het algemeen bestuur van
Recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde
Overschieeweg 310
3112 NC SCHIEDAM

Breda, 30 maart 2022

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Voor u ligt het concept accountantsverslag dat wij hebben opgesteld op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2021 van Recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole hebben wij in dit concept accountantsverslag opgenomen. Gezien de lopende controle, welke in de afrondende fase is, wilden wij u op dit moment al reeds informeren over de belangrijkste aspecten van de controle. De concept jaarrekening is door ons gecontroleerd, waarbij door de medewerkers van Staatsbosbeheer al een geactualiseerde versie aan u is toegezonden. Wij hebben de aanpassingen in deze conceptversie nog niet kunnen beoordelen gezien het moment waarop wij deze ontvangen hebben ten opzichte van het versturen van deze concept rapportage. Het belangrijkste onderdeel wat nog onderhanden is betreft de subsidies en de voorzieningen. De controle zal op korte termijn worden afgerond.

Wij bedanken het bestuur en de betrokken medewerkers van Recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Ondertekening pas in definitieve / geactualiseerde versie.

drs. R. Opendorp RA
Partner

Inhouds- opgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2021	4
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	6
Interne beheersing	12

Bijlagen

Bijlage A – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden	16
Bijlage B – Onafhankelijkheid	17
Bijlage C – Controle aanpak	18

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting controle 2021

Conclusies jaarrekeningcontrole 2021

Kernpunt	Uitkomst
Oordeel ten aanzien van getrouwheid	Gezien de status van onze controle nog geen totaal oordeel te geven.
Oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Gezien de status van onze controle nog geen totaal oordeel te geven.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van het recreatieschap gecontroleerd met inachtneming van het controleprotocol WNT. Wij kunnen concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
(On)gecorrigeerde controleverschillen	Er is geen sprake van ongecorrigeerde controleverschillen, noch zijn er materiële controleverschillen geconstateerd welke nog aangepast moesten worden.
Geconstateerde onzekerheden	Er zijn geen onzekerheden geconstateerd. Er zijn in dit kader dan ook geen bijzonderheden te vermelden.
Schatkistbankieren	De toelichting met betrekking tot schatkistbankieren voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Er is geen overschrijding van de drempel geconstateerd bij de vier gerapporteerde en beoordeelde kwartalen in 2021.
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij stellen vast dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent het recreatieschap en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de organisatiewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.
Bevindingen jaarrekeningcontrole	Uit onze controle kwamen bevindingen voort met name op het gebied van tekstuele aanpassingen en rubricering in de jaarrekening. Wij verwijzen hiervoor naar de paragraaf "bevindingen jaarrekeningcontrole".

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Een goedkeurend oordeel bij uw jaarrekening

Voorlopig (concept) oordeel: een goedkeurende verklaring over getrouwheid en rechtmatigheid

Gezien de status van onze controle kunnen wij nog geen (totaal) oordeel geven.

Daarom geeft onze (concept) controleverklaring de volgende oordelen:

Getrouwheid	Nog niet bekend
Rechtmatigheid	Nog niet bekend

Er zijn geen controleverschillen boven de rapporteringstolerantie inzake de getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd. Onze materialiteit bedraagt bij fouten 1% van het totaal van lasten inclusief dotaties aan reserves en bij onzekerheden 3%.

Tabel ongecorrigeerde fouten en onzekerheden getrouwheid en rechtmatigheid (x € 1.000)

Bevinding	Ref.	Fout	Onzeker
Getrouwheid			
Geen bevindingen	-	-	-
Totaal		-	-
Goedkeuringstolerantie getrouwheid		38	114
Rechtmatigheid			
Onrechtmatige aanbestedingen	-	-	-
Totaal		-	-
Goedkeuringstolerantie rechtmatigheid		38	114

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het BBV

Het dagelijks bestuur heeft in de jaarrekening 2021 de voorschriften van het BBV gevolgd. Dit betekent dat geen materiële alternatieve verwerkingwijzen zijn gehanteerd.

Daarnaast zijn naar onze mening de door het dagelijks bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Uw gemeenschappelijke regeling heeft gedurende 2021 geen vrijwillige wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Bij de voorziening groot onderhoud is weliswaar sprake van een herijking van het plan, maar dit heeft niet geleid tot aanpassing in de uitgangsposities dan wel gehanteerde grondslag.

De wijzigingen van verslaggevingsgrondslagen die het BBV met ingang van 2021 voorschrijft zijn door de gemeenschappelijke regelingen opgevolgd.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

Wij hebben recent het jaarverslag ontvangen welke wij op korte termijn zullen beoordelen.

Gemaakte schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het dagelijks bestuur belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het dagelijks bestuur heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende toelichting. Voor wat betreft de belangrijkste schattingen die ook in het voorgaande jaar relevant waren, is onze conclusie dat deze gebaseerd zijn op consistente uitgangspunten en veronderstellingen.

Gemaakte schatting	2021	2020
Waardering van uw materiële vaste activa	●	●
<i>Toelichting:</i>		
<i>Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de materiële vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw materiële vaste activa.</i>		
Waardering en afgrenzing van uw vorderingen / schulden posities (met name subsidies)	●	●
<i>Toelichting:</i>		
<i>Wij zijn van mening dat de schattingen / opgenomen posities een evenwichtig beeld geven van de waardering en afgrenzing van uw vorderingen / schulden.</i>		

Gemaakte schatting	2021	2020
Nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen	●	●
<i>Toelichting:</i>		
<i>In 2019 is sprake geweest van een herijking van het Terrein Beheer Model (TBM) – ofwel het onderhoudsplan. Conform verslaggevingsvereisten moet dit minimaal eens in de vijf jaar gebeuren en wordt jaarlijks beoordeeld of het plan aanpassing behoeft, wat mogelijk effect kan hebben op de jaarlijkse dotatie. In dit onderhoudsplan wordt groot onderhoud (hiertoe is een voorziening gevormd) en regulier onderhoud (deze lasten worden jaarlijks in de staat van baten en lasten geboekt) strikt van elkaar gescheiden en wordt een inschatting gemaakt voor de komende 20 jaar. Vanuit een volledige herijking zijn de geplande uitgaven en de hieraan gekoppelde (toekomstige) dotaties bepaald.</i>		
<i>In 2020 & 2021 zijn de uitgangspunten geactualiseerd met recente en te verwachten ontwikkelingen. De conclusie is dat dit niet heeft geleid tot aanpassing van de jaarlijkse dotatie conform de programmabegroting. Onder hoofdstuk “bevindingen jaarrekeningcontrole” lichtten wij dit nader aan u toe.</i>		
<i>Wij zijn het eens met de uitgangspunten van dit plan en hebben deze getoetst. Onze conclusie is dan ook dat de dotatie voor 2021 alsmede de eindstand per 31 december 2021 op dit moment de beste inschatting geeft van de voorziening groot onderhoud.</i>		

Legenda status:

● = evenwichtig   ● = optimistisch   ● = voorzichtig   ● = controleverschil

Financiële positie en resultaat

Resultaat 2021 en eigen vermogen

Ultimo 2021 heeft Recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde een eigen vermogen van circa € 4,4 miljoen (2020: € 4,3 miljoen). In de jaarrekening 2021 is het eigen vermogen onderverdeeld naar een algemene reserve en diverse bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 0,2 miljoen en is voornamelijk ontstaan door lagere lasten en hogere baten in Programma Beheer, Onderhoud en Exploitatie welke via de resultaatverdeling voornamelijk aan de bestemmingsreserve egalisatie groot onderhoud is toegevoegd om de jaarlijks toegenomen dotatie aan de groot onderhoud voorziening de komende jaren op de kunnen vangen.

De solvabiliteit van uw recreatieschap neemt toe

De solvabiliteit van uw recreatieschap geeft een beeld van de mate waarin uw recreatieschap op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Het totaal vermogen van de balans is ten opzichte van 2021 gelijk gebleven. Het eigen vermogen is beperkt toegenomen door met name het resultaat uit 2021. Dientengevolge is de solvabiliteit licht toegenomen van 62% in 2020 naar 63% in 2021.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten hanteert een signaalwaarde van 20% als minimum norm (bron: VNG, Handleiding houdbaarheidstest organisatiefinanciën). Uw GR voldoet per 31 december 2021 ruimschoots aan die norm.

Financiering

Er is in 2021 sprake van beperkte (externe) financieringen (€ 319.000). De financiering van de investeringen in 2021 zijn uit eigen middelen gedaan.

Schatkistbankieren

Wij vestigen de aandacht op de regeling schatkistbankieren voor decentrale overheden. In de jaarrekening is een toelichting gegeven over de gemiddelde bankstanden per kwartaal en in hoeverre u heeft voldaan aan de vereisten van schatkistbankieren. Bij alle kwartalen wordt het drempelbedrag niet overschreden.

Bevindingen jaarrekeningcontrole

Proces van de controle

In het najaar van 2021 is er naast een tussentijdse controle op processen tevens een IT audit uitgevoerd op de geautomatiseerde gegevensverwerkende omgeving welke de jaarrekening 2021 raakt. Onze bevindingen vanuit de interim-controle en IT audit zijn aan u gerapporteerd via onze managementletter 2021.

Begin februari 2022 hebben de medewerkers van Staatsbosbeheer het volledige balansdossier alsmede de concept jaarrekening met ons gedeeld. Wij hebben onze eindejaarscontrole van half februari 2022 tot begin maart 2022 uitgevoerd en bevindingen ons nu in de afrondende fase. Dit proces is in onderlinge samenspraak met Staatsbosbeheer constructief en prettig verlopen. Er zijn wel aandachtspunten in de oplevering van de bescheiden en de onderliggende documentatie geconstateerd. Dit zullen wij met Staatsbosbeheer evalueren. Er zijn daarom nog enkele posities waarin wij in de laatste fase van onze toetsingen aandacht aan dienen te geven. Dit staat in deze maand gepland.

Jaarrekening – laatste beoordeling

In de finale jaarrekening zullen nog diverse toelichtingen, zinsneden en dergelijke worden aangepast welke bij afronding van onze controle naar voren komen. Dit betreffen echter geen materiële zaken en doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Materiële vaste activa – investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

In 2021 zijn diverse activa “in bewerking” gereedgekomen waarna zij weliswaar in dezelfde categorie blijven staan maar voor de lezer even apart als “afgeronde activa” zijn gepresenteerd. Vanaf moment van gereedkomen en ingebruikname zal er op deze activa worden afgeschreven. Onder de eigen vermogen positie is een afschrijvingsreserve gevormd die de toekomstige afschrijvingen zal “opvangen”.

Voorziening groot onderhoud

Zoals eerder toegelicht is er in 2019 sprake geweest van een (forse) herijking van het TBM-model met hierin een cijfermatige uitwerking richting de vorming van een voorziening groot onderhoud. In 2021 is getoetst of de jaarlijkse dotatie nog dekkend is richting de toekomstige vorming van de voorziening op basis van het egalisatieprincipe. De voorziening is in 2021 toegenomen van € 1,6 miljoen naar € 2,0 miljoen. Op basis van nader onderzoek door ons is gebleken;

- Dat de stand van de voorziening ultimo 2021 dekkend is gegeven de beoogde uitvoering van groot onderhoud in de toekomst;
- Dat de dotatie (toevoeging) in 2021 voldoende is om in de toekomst een dekkende voorziening groot onderhoud te hebben;
- Dat de onttrekkingen (€ 435.000) betrekking hebben op groot onderhoud zoals opgenomen in het beheerplan. De prognose lag nagenoeg op hetzelfde bedrag per activiteit. Omdat de realisatie van het beheerplan voor de uitgevoerde activiteiten geen (materiële) afwijkingen vertonen stellen we vast dat de inschattingen in het beheerplan nog voldoende aannemelijk zijn.
- Dat het groot onderhoudsplan zorgvuldig en nauwkeurig tot stand is gekomen.

Zoals u zelf al heeft besloten adviseren wij u jaarlijks te beoordelen of de beoogde jaarlijkse dotatie nog voldoende dekkend is om het groot onderhoud in de toekomst uit te kunnen voeren. Er kan immers sprake zijn van groot onderhoud wat wordt uitgesteld of juist naar voren wordt gehaald, wat signalen kunnen zijn om de jaarlijkse dotatie aan te passen.

Bevindingen jaarrekeningcontrole

WNT verantwoording

Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldeed aan de daaraan te stellen eisen. Wij kunnen concluderen dat de toelichting in de jaarrekening voldoet aan de vereisten zoals gesteld in de WNT.

De naleving van de anticumulatiebepaling maakt geen onderdeel meer uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Rechtmatigheid - Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2021 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen, alsmede uw eigen inkoopbeleid (conform normenkader). Dit inkoopbeleid is overigens volgens uw beslissing binnen het gestelde normenkader in 2021 conform wettelijk is vereist vastgesteld. Dit heeft geen afbreuk gedaan aan de acties welke reeds binnen uw inkoopafdeling werden gedaan, maar heeft wel ervoor zorgdragen dat de focus van onze controle op de wettelijk gestelde normen heeft gelegen.

Door goede afspraken met elkaar te maken en vanuit beide kanten het proces goed te begeleiden zijn we in staat geweest deze controles efficiënt uit te voeren doordat vooraf onderbouwende documentatie is op- en uitgezocht. Bij onze specifieke controles op het voldoen aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

COVID-19

Het kalenderjaar 2021 zal, net als 2020, de geschiedenisboeken ingaan als een bewogen jaar waarin de COVID-19 pandemie de dagelijkse gang van zaken domineert. Het feit dat we een crisis van deze omvang in de recente historie nog niet eerder hebben meegemaakt als ook de onbekende duur, leidt tot onzekerheden en onduidelijkheden.

De crisis heeft niet alleen een financiële impact, maar ook een belangrijke operationele impact (te denken valt aan het feit of alle projecten toch doorgang konden vinden). Ook financieel gezien voelt uw organisatie in 2021 en vermoedelijk ook verder, de impact van COVID-19. U heeft de impact van COVID-19 toegelicht in uw jaarverslag en in de jaarrekening 2021 (gebeurtenissen na balansdatum). Verder zijn de effecten van COVID-19 in de jaarcijfers 2021 tot uiting gebracht. Te denken valt hierbij aan de inschatting van dubieuze debiteuren en/of afwaardering van activa en vorderingen. Naar onze mening zijn de “COVID-19” effecten afdoende in de jaarrekening 2021 toegelicht.

Kredieten

Er zijn geen overschrijdingen geweest op kredieten in 2021.

Bevindingen interne beheersing

Interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2021 van uw recreatieschap hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw recreatieschap, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2021 hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2021 opgenomen. Voor onze opmerkingen in het kader van interne beheersing verwijzen wij u naar deze managementletter. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken voor het komende jaar de aandacht moeten hebben. De opvolging van deze items zullen wij meenemen in onze controle 2021. Belangrijke aandachtspunten in het kader van het voldoen aan Europese aanbestedingen en ter zake van de vorming van de voorziening groot onderhoud zijn reeds bij de jaarrekeningcontrole 2021 opgevolgd.

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240: "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

Het dagelijks bestuur is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag.

Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

Volledigheidshalve wijzen wij erop dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens onze controle hebben wij geen fraude geconstateerd.

Wij informeren het algemeen bestuur over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin het algemeen bestuur in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeenschappelijke regeling maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeenschappelijke regeling te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. Uw Gemeenschappelijk Regeling beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met gedragsregels voor de juiste mindset van de betrokken medewerkers. Zichtbare monitoring op de werking en naleving van dit beleid blijft een aandachtspunt voor uw organisatie.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkoop en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkoop conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor inkoop welke in rekening zijn gebracht aan de gemeenschappelijke regeling ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.

Uit onze werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Fraude en continuïteit in de controleverklaring

Als reactie op de rapporten van de Commissie Toezicht Accountancysector en Monitoring Commissie Accountancy heeft de NBA in de 2e helft van 2020 aangekondigd dat zij het beleid op de gebieden Fraude en Continuïteit meer concreet en meer zichtbaar tot uitdrukking wil brengen.

In het voorjaar van 2021 is een pilot uitgevoerd waarbij aan accountantsorganisaties is gevraagd aandacht aan deze onderwerpen te besteden in de controleverklaring. Het gaat niet om een uitbreiding van uit te voeren werkzaamheden maar over het rapporteren over onze werkzaamheden. Inmiddels is de volgende stap gezet en zijn in december 2021 de beroepsregels (vastgelegd in de Nadere Voorschriften Controle en Overige Standaarden) aangepast.

De aanvulling in Standaard 700 komt er in hoofdlijnen op neer dat afzonderlijke secties voor de onderwerpen continuïteit en fraude in de controleverklaring worden opgenomen. Hierin wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht.

Als aanvulling kan de accountant ook de uitkomsten van deze werkzaamheden of belangrijke waarnemingen met betrekking tot het onderwerp toelichten. De beide secties worden in alle controleverklaringen (verplicht) opgenomen; ook in situaties waar geen sprake is van ernstige continuïteitsonzekerheid of spraakmakende fraudecasuïstiek. Deze verplichting geldt voor de verklaring bij de jaarrekening 2022.

Omdat binnen de publieke sector het begrip continuïteit minder relevant is, zijn de stakeholders nog in overleg hoe de accountant hier voor de publieke sector invulling aan gaat geven. Ten aanzien van de fraudecasuïstiek zou idealiter de nieuwe sectie in de controleverklaring moeten aansluiten op de frauderisico-analyse opgesteld door het algemeen bestuur, dan wel de toelichting van het algemeen bestuur op eventuele frauderisico's in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de loop van 2022 wordt de Wet versterking decentrale rekenkamers van kracht. In de tweede nota van wijziging is hierin ook de rechtmatigheidsverantwoording meegenomen die het bestuur met ingang van 2022 moet afleggen. Deze verantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening en daarmee ook object van onderzoek van de accountant ten aanzien van getrouwheid van de jaarrekening.

In de Kadernota rechtmatigheid 2022 is door de commissie BBV invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording met betrekking tot het voorwaarden-, begrotings- en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Voor u als organisatie is het van belang om:

- de rapporteringsgrens vast te stellen (0-3% van de begrote lasten na dotatie aan de reserves);
- het normenkader 2022 op te stellen (en dit door de raad te laten vaststellen);
- het normenkader te vertalen in een toetsingskader (toetspunten financiële rechtmatigheid);
- beheersdoelstellingen, risico's en beheersmaatregelen te formuleren;
- een controleplan opstellen; en
- de controlewerkzaamheden uitvoeren.

Daarbij vragen wij specifieke aandacht voor deugdelijke dossiervorming.

Bij de organisaties die hiertoe in 2021 al een pilot hebben gedraaid is gebleken dat het geen sinecure is om de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording goed in te richten. De intentie van de wetwijziging is om de organisatie beter in control te laten komen. Dat betekent dus ook dat de organisatie, denk aan budgethouders en management, moeten worden meegenomen. Ook gaat de wetwijziging uit van collectieve verantwoordelijkheid van het bestuur. Dat vraagt het creëren van breed draagvlak en betrokkenheid. Wij adviseren u tijdig de werkzaamheden op te starten, niet alleen de controle, maar juist ook de versterking van de interne beheersing. Hoewel alleen financiële rechtmatigheid nu een wettelijke borging kent, is bovenstaand framework ook goed toe te passen bij o.a. doelmatigheid, doeltreffendheid, niet-financiële rechtmatigheid, fiscaliteit en IT.

Overige onderwerpen

Environmental Social and Governance rapportage

In april 2021 heeft de Europese Commissie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd. Als gevolg van deze richtlijn worden grote bedrijven (mogelijk uit interessant voor uw organisatie) verplicht om met ingang van het boekjaar 2023 te rapporteren over hun impact op milieu- en sociale zaken. De richtlijn heeft tot doel de kwaliteit van de gerapporteerde informatie met betrekking tot ESG-aangelegenheden te verbeteren, met als uiteindelijk doel de transformatie naar een duurzamere economie te ondersteunen in lijn met de klimaatverbintenis van Parijs.

De volgende informatie is o.a. vereist om in de ESG-rapportage op te nemen:

- welke duurzaamheidstrends en -ontwikkelingen een materiële impact kunnen hebben op de onderneming (bijv. tekort aan middelen, bedrijfsonderbrekingen door slechte weersomstandigheden enz.);
- welke materiële impact de onderneming heeft op haar omgeving (mens en milieu);
- informatie over langetermijndoelstellingen van de onderneming met betrekking tot ESG en de geboekte vooruitgang daarin;
- informatie over immateriële activa (bijv. sociaal kapitaal).

Momenteel is de rapportage over duurzaamheid alleen van toepassing voor grote bedrijven. Maatschappelijk staat duurzaamheid echter hoog op de agenda en dat betekent dat in de toekomst mogelijk ook een rapportageverplichting voor u als organisatie gaat gelden. Wij gaan graag met u in gesprek over hoe ESG binnen de organisatie is vormgegeven en hoe ontwikkelingen hierover worden gemonitord.

Wij kunnen u ondersteunen bij de uitwerking van uw duurzaamheidsstrategie, het adviseren omtrent te nemen acties omtrent uw duurzaamheidsstrategie en u te ondersteunen bij de bewaking van de realisatie van de strategie door middel van KPI's en dashboarding.

Overige onderwerpen

Soft controls

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen en toegenomen aandacht voor cultuur en gedrag alsmede de omgang met ethische dilemma's, maakt dat ook van de accountant wordt verwacht dat anders wordt gekeken naar risico's op dat gebied. Daarmee zijn soft controls, als belangrijke aspecten van cultuur en gedrag, een relevant onderdeel in de jaarrekeningcontrole.

In de herziene Standaard 315 Risico's op een afwijking van materieel belang identificeren is in paragraaf 21b vermeld:

'De accountant dient door het uitvoeren van risico-inschattingswerkzaamheden inzicht te verwerven in de interne beheersingsomgeving. De accountant doet dit door te evalueren of:

- het management, onder het toezicht van de met governance belaste personen, een cultuur van eerlijkheid en ethisch gedrag heeft gecreëerd en gehandhaafd;
- de sterke punten in de elementen van de interne beheersingsomgeving samen een geschikte basis vormen voor de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit gezien de aard en complexiteit van de entiteit, en;
- tekortkomingen in de interne beheersingsomgeving de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit ondermijnen.'

Het is voor de accountant dus van belang om inzicht te verkrijgen in de cultuur van een organisatie en het gedrag van het management en de medewerkers. Dit kan zelfs al een rol spelen in het proces van opdrachtacceptatie en -continuering.

Cultuur en gedrag zijn brede begrippen. Cultuur is een gemeenschappelijke verzameling van normen, waarden en gedragsuitingen die gedeeld worden door de leden van de organisatie. Of anders gezegd: 'zo doen we dat hier'. Gedrag kan worden omschreven als een verzameling van bewuste of onbewuste, (niet-) tastbare handelingen die gestuurd worden door bijvoorbeeld overtuigingen en omgeving.

Organisaties die bewust hun cultuur managen zijn beter in het realiseren van doelen en het managen van risico's vergeleken met organisaties die dat niet doen. Het bewust managen van de cultuur gebeurt vanuit drie invalshoeken:

1. verantwoordelijk zijn, is cruciaal voor het realiseren van noodzakelijke veranderingen in een organisatie. De mate waarin een organisatie centraal of decentraal is georganiseerd is vanzelfsprekend van invloed op de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling.
2. Processen en procedures: het besef dat het opleggen en handhaven van regels, het gedrag van mensen niet genoeg verandert.
3. Soft controls: het cultiveren van alle niet-tastbare maar wel gedrag-beïnvloedende factoren in organisaties die kunnen helpen bij het realiseren van doelen en het managen van risico's.
4. Organisatie en besturing: het besef dat alle organisatieonderdelen goed inzicht in soft controls levert samen met de analyse van hard controls een completer beeld op van de interne beheersingsomgeving en de mogelijke effectiviteit van de genomen interne beheersingsmaatregelen. In samenwerking met onze HR consultants gaan wij graag met u over dit onderwerp in gesprek.

Bijlagen

Bijlage A – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden

Opzet en reikwijdte van de controle

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Niet uitgesloten is dat afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekening als geheel niet van belang zijn. Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Op grond van de jaarrekening 2021 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 38.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 114.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen. Het rapporteringsbedrag welke wij hebben gehanteerd bedraagt € 5.000.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1 < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3 < 10%	≥ 10%	-

Ons onderzoek richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het dagelijks bestuur. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude.

Controleopdracht

De opdracht tot controle van de jaarrekening is uitgevoerd conform de met u gemaakte afspraken die zijn vastgelegd in de opdrachtbevestiging. De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2021 van het recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde. Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en Gemeenten. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de organisatiewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door de raad vastgestelde controleprotocol en het controleprotocol Wet normering topinkomens 2021 vallen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Bijlage B – Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van het recreatieschap Natuur- en recreatieschap IJsselmonde

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- roulatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2021 onderkend:

- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- voorziening groot onderhoud;
- aanbestedingen;
- WNT-bijlage.

Inschakeling van externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van externe deskundigen.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van het recreatieschap betreffen:

- waardering van uw materiële vaste activa;
- waardering van uw vorderingen;
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant beoordelen wij deze door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het dagelijks bestuur aanvaardbaar zijn.

Contactgegevens

drs. R. Opendorp RA

Partner

r.opendorp@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Bijster 39

Postbus 3814

4800 DV Breda

T: 076 – 525 00 00